

Associaties: alleen is ook maar alleen

p. 3

Kringverkiezingen in woord en beeld

pp. 4-5

Wizards of Ooze prediken de gekheid

p. 10

HOGESCHOLEN EN UNIVERSITEITEN ONDER ÉÉN KOEPEL?

KU Leuven als begeerde bruid

De adjunct-kabinetsjef van Marleen Vanderpoorten, Marc Luwel, oppert in een nota het idee om het Vlaamse onderwijsveld te hertekenen in functie van vijf associaties. De nota, die Veto kon inkijken, brengt in de toekomst universiteiten en hogescholen samen om de competitiviteit van het Vlaamse hoger onderwijs te verhogen. Inmiddels is een ware paringsdans tussen rectoren en hogeschooldirecteuren in gang gezet. De KU Leuven werpt zich daarbij op als de te strikken partij.

De Bolognaverklaring — die modewoorden als transparantie en harmonisering vooropstelt — drukt Vlaanderen met haar neus op de feiten. Europa heeft geen boodschap aan een Vlaams hoger onderwijs dat intense samenwerking tussen haar universiteiten en hogescholen verhindert. Het kabinet van Vanderpoorten is zich daarvan bewust en tracht via de nota een eerste aanzet tot een dekretaal kader te geven. Ook een aantal individuele instellingen hebben dit begrepen en ondernemen inmiddels stappen om een samenwerkingsvorm uit te denken.

Een associatie is een nieuw concept en houdt een netwerk van instellingen in met telkens een universiteit als ankerpunt. Zowel de universiteit als de hogescholen — die vrijwillig tot de associatie toetreden — hevelen een aantal bevoegdheden over naar een centraal, overkoepelend bestuur. Dit bestuur streeft optimalisatie na en tracht de mobiliteit tussen universiteit en hogeschool op te drijven en een reeks kunstmatige barrières te doorbreken. De overheid houdt via een beheersovereenkomst een oogje in het zeil.

VRIJHEID

De Vlaamse regering heeft echter niet veel in de pap van de vrije instellingen te brokken. Een aantal jaren geleden adviseerde de Raad van State op basis van de grondwettelijke vrijheid van onderwijs dat de overheid geen fusies kan opleggen of opdringen aan vrije instellingen. Rector Oosterlinck: "De overheid heeft gewoon het nakijken. Het is eigenlijk een interessant debat, want het raakt voor het eerst zwaar aan de nauw omschreven grondwettelijke vrijheden. Instellingen die niet gebonden zijn aan een dekreet

— zoals de Vrije Universiteit Brussel en de KU Leuven — kunnen een beroep doen op de actieve vrijheid van onderwijs. Dat betekent dat ze het recht hebben om op hun eigen manier onderwijs in te richten. Als dat onderwijs bovendien het nivo van het officieel onderwijs haalt, maken ze zelfs aanspraak op subsidies. De KU Leuven kan dus associëren wanneer en met wie ze wil."

komen en verder dat zij hun sociaal-maatschappelijke rol met de hoogst mogelijke kwaliteit vervullen."

De rector wijst op de rol van de overheid: "De regering van haar kant moet waken over de democratische toegang tot het onderwijs en moet nagaan of het vele geld dat ze in het hoger onderwijs pompen, goed besteed wordt. In zekere zin moet de

Oosterlinck: "De dag van vandaag staat katholiek in de eerste plaats voor kwaliteit en dat geldt meestal ook voor de katholieke hogescholen. Als de KU Leuven de voorkeur geeft aan katholieke hogescholen is dat omdat zij voor de hoogste kwaliteit staan. Ik ben dus van plan om een net uit te bouwen op basis van ideologie, maar die ideologie is dan kwaliteit. Laat ons het beste

onderwijsnet de opdracht geven om al de andere op te sloppen en we eisen enkel dat er pluralisme heerst. Binnen het economisch denken zou dat misschien nog de beste aanpak zijn."

KATOLIEK

Met de katholieke *unique selling proposition* en de grondwettelijke vrijheid-blijheid lijkt de KU Leuven gewapend om een aantal degelijke hogescholen rond zich te verzamelen. Een sterke associatie van Europese topkwaliteit als natte droom van de rector? Oosterlinck blijft met de beide voeten op de grond. Vooruitlopen op de feiten is niet aangewezen.

Oosterlinck: "Associaties kunnen heel wat voordelen met zich meebrengen maar dat kan enkel als ze aan een aantal randvoorwaarden voldoen. We moeten in eerste instantie een sterk centraal bestuur zien uit te bouwen. Verder is er nood aan duidelijke afspraken tussen de verschillende partners. Elke instelling

moet bereid zijn om een eigen rol te spelen, een eigenheid te ontwikkelen en die scherper te profileren. Zo optimaliseer je op een gezonde manier je onderwijsaanbod en kan je een duidelijker antwoord bieden op de Europese concurrentie."

Mooie woorden, maar het blijft wel de vraag of de uitbouw van deze netwerken geen nieuwe of oude machtspeletjes verbergt en of deze operatie uiteindelijk de kwaliteit van het hoger onderwijs in Vlaanderen zal verhogen.

Els Silvrants
Thomas Leys

Op bladzijde drie vindt u een achtergrondartikel over de associaties in het wijzigende Vlaamse onderwijslandschap.

Deze week schotelde Veto een kritische ontleding van het gevoerde migrantenbeleid voor. Op pagina zes en zeven vindt u een historisch overzicht. Op pagina zeven en acht zegt Johan Leman, directeur van het centrum voor gelijke kansen en racismebestrijding, er het zijne van. Aan u om een oordeel te vellen.

Deze constitutionele bezwaren verplichten ook de onderwijsbeleidsmakers om de grip van de overheid op de associatie en zijn ondergeschikte instellingen beperkt te houden. Daarom heeft de overheid plannen om op termijn het relatieve voordeel voor de vrije instellingen op te vangen door ook de andere instellingen de nodige vrijheid te gunnen. De werknota stelt voorlopig het afsluiten van een beheersovereenkomst tussen overheid en associatie voor.

Oosterlinck: "De beheersovereenkomst kan betuttelend zijn, maar kan ook veel vrijheid geven. De overheid wil de garantie dat een netwerk haar geld goed besteedt en zoekt in die beheersovereenkomst een aanknopingspunt tot evaluatie. De manier waarop is voor rekening van de instellingen zelf." Het draait echter niet alleen om geld. Oosterlinck: "De overheid verlangt van de associaties dat zij in Europa sterk uit de hoek

overheid terugplooiën op haar kerntaken en ik ben ervan overtuigd dat zij dat met de huidige minister ook zal doen." In de kweeste naar zielsverwanten onder de hogescholen heeft de KU Leuven als vrije instelling in vergelijking met zijn *gedekreterde* concurrenten dus een streepje voor. Met name de afwezigheid van een te ijverige overheid. Er is echter meer: met de katholieke signatuur als unieke rekruteringsbasis heeft Leuven een tweede belangrijke troef in handen. Het is niet onwaarschijnlijk dat de KU Leuven hierdoor in elke Vlaamse provincie een voet aan wal krijgt. "De KU Leuven profileert zich als katholiek vanuit zijn tradities," aldus de rector, "Wat niet betekent dat er geen plaats is voor ander ideeëngoed. Wij willen een breeddenkende kristelijke universiteit zijn. Eigenlijk denk ik dat de KU Leuven verreweg de meest pluralistische universiteit van Vlaanderen is."

OSR

Graag zou ik reageren op het artikel *Als alle departementale studentenraden hetzelfde vragen* uit Veto 26. Om te beginnen wil ik u bedanken dat u ook af en toe aandacht aan de hogeschoolstudenten besteedt. De informatie in uw artikel was evenwel niet steeds korrekt:

- De studentenkring van het departement Sociale School Heverlee heet sinds begin dit academiejaar niet langer "George", maar "Soca".
- Bij het stuk over de structuur van de studentenparticipatie veralgemeent u de structuur van het departement Lerarenopleiding naar de hele KHLeuven. In elk departement is inderdaad een Departementale StudentenRaad (DSR) aanwezig, maar een StudentenParticipatieRaad bestaat alleen in het departement Lerarenopleiding. De departementen vertonen grote verschillen wat betreft inspraakkultuur, aantal en grootte van de groepen, verscheidenheid in opleidingen enzovoort. Toen de Overkoepelende StudentenRaad (OSR) vorig jaar het "strak getailleerd jasje" ontwierp, wilde ze deze verschillen respecteren. Daarom liet ze de departementen vrij in de wijze waarop ze hun DSR's zouden samenstellen.
- In de Akademische Raad van de KHLeuven heeft niet slechts één student stemrecht, zoals u schrijft. Er zetelen naast zes stafleden en zes personeelsleden ook zes studenten, waarvan vier met stemrecht. Toegegeven: de studenten zijn nog steeds in de minderheid, maar dat is ook niet zo belangrijk. In de discussies wordt er immers gestreefd naar consensus en het is nog maar zelden gebeurd dat op een vraag van de studenten niet werd ingegaan. De relatie studenten-direktie wordt gekenmerkt door een positieve en opbouwende sfeer, wat aan de KU Leuven niet altijd gezegd kan worden, vrees ik.
- In tegenstelling tot wat u schrijft rustte dit jaar de vertegenwoordiging van de DSR's niet op de schouders van één persoon. Elke DSR heeft drie verkozen vertegenwoordigers in OSR, die elk een opvolger hebben. Deze opvolgers worden ook op alle OSR-vergaderingen uitgenodigd. Zo telde OSR dit jaar iets meer dan twintig actieve leden, terwijl zestien het voorgeschreven aantal is. Een hele vooruitgang tegenover vorig academiejaar, toen er in mei nog zes van de zestien overschoten.

Wanneer ik zelf terugkijk op ons eerste jaar vernieuwde studentenwerking, denk ik dat we zeer tevreden mogen zijn. Het aantal studenten dat op de één of andere manier in de vertegenwoordiging zit, is op de meeste departementen verveelvoudigd. Zelfs de meest skeptische stafleden nemen ons stilaan *au sérieux*. We zijn ook zo ongeveer de enige hogeschool van het korte type die consequent vertegenwoordigers stuurt naar de Vlaamse Vereniging van Studenten en internationale congressen.

Natuurlijk moeten we alert blijven voor mogelijkheden tot verbetering. Maar steeds de nadruk leggen op negatieve aspecten werkt erg demotiverend voor de tientallen studenten die zich dagelijks inzetten om hun steentje bij te dragen tot de democratie. En dat kan toch niet de bedoeling zijn?

Saskia Renckens, lid OSR 1999-2001 en lid DSR DLOH 2000-2001

Aids en patenten

Uw uitstekend dossier in Veto 25 over de wanpraktijken van de farmaceutische industrie in het Zuiden toont nog maar eens aan wat voor een misdadig systeem het kapitalisme wel is. De vierhonderdduizend Zuid-Afrikanen die gestorven zijn aan aids ten gevolge van de wanpraktijken van de farmaceutische bedrijven vormen maar een klein percentage van het aantal mensen dat de zo bejubelde vrije markt jaarlijks de dood injaagt. Infectieziekten, die meestal eenvoudig te voorkomen en te genezen zijn als we in een systeem moesten leven dat gericht is op de noden van de mensen in plaats van op de winsten van de grote bedrijven, doden elk jaar zeventien miljoen mensen. In de armste

delen van het Zuiden heeft meer dan de helft van de mensen geen toegang tot essentiële geneesmiddelen.

De farmaceutische sector is de meest winstgevendende sector in de legale economie. In 1999 maakten de tien grootste farmaceutische bedrijven samen een winst van 1.150 miljard Belgische frank aldus *Fortune*. Volgens de sector zijn die hoge winstmarges nodig om haar research te bekostigen. Maar vele medicijnen zijn door de overheid ontwikkeld op kosten van de belastingbetaler. Het anti-aidsmiddel AZT werd ontdekt op het Nationaal Kankerinstituut, een Amerikaanse overheidsinstelling, en dan in handen gegeven van Burroughs Wellcome (nu onderdeel van GlaxoSmithKline). DDI werd ontwikkeld door het Nationaal Gezondheidsinstituut in de VS en dan in licentie gegeven aan Bristol-Meyers Squibb (*Time*, 12/01/1999). En zo zijn er nog ontelbare andere voorbeelden. Ook hier geldt het aloude kapitalistische gezegde "de kosten voor de staat (wij dus) en de winsten voor de privé".

Zoals Veto terecht schrijft, pompt de farmaceutische industrie liever geld in populaire geneesmiddelen voor Westerse ziekten. Daar is immers een markt aanwezig die veel winst kan opleveren. Zoals een woordvoerder van de Duitse farmareus Aventis (samensmelting van Hoechst en Rhône-Poulenc) het uitdrukt: "We kunnen niet ontkennen dat we fokussen op topmarkten. We hebben een engagement aangegaan om goede prestaties te leveren voor onze aandeelhouders." (*Buko Pharma-news* 2, 2000). In dit kapitalistische systeem geldt niet de slogan "omdat mensen belangrijk zijn" maar wel de slogan "omdat winsten belangrijk zijn" en dit ten koste van jaarlijks vele miljoenen doden. Diegenen die bewust en tegen beter weten in nog altijd onze neo-liberale vrije-markteconomie blijven verdedigen, moeten nu toch maar eens gaan beseffen dat zij medeplichtig zijn aan massamoord op zeer grote schaal. Het is niet omdat het zogezegde kommunistische systeem van de twintigste eeuw (dat eerder een karikatuur van het kommunisme was) ondanks alle positieve zaken uiteindelijk toch geen al te groot succes was en ook heel wat misdaden op zijn geweten had, men daarom een systeem als het kapitalisme moet steunen dat elk jaar meer mensen de dood injaagt dan het kommunisme in gans zijn geschiedenis.

Roger Liekens

KRINGLOOPCENTRUM SPIT

MEUBELS, KLEDING, FIETSEN, HUISRAAD, ...

VOOR ELKE SMAAK, ELK INTERIEUR

ALLES WAT JE KOT NODIG HEEFT !!!

Vanaf voorjaar 2001 verhuist SPIT: Yzerenmoenstraat 10-12 3001 Heverlee

Huidig adres: DIESTSESTEENWEG 104 3010 Kessel-Lo
Openingsuren: Di-Vrij van 10.00 tot 18.00uur
Za van 10.00 tot 17.00uur (Ma gesloten)

SPIT
KRINGLOOPCENTRUM

Kringraad heeft een shot nodig

Jawel, een dosis engagement, dat is wat we nodig hebben op deze gezellige raad van de Leuvense Overkoepelende KringOrganisatie (Loko). Voel je de democratiserende gedachte opborrelen, de onderwijsinnovatie door je aderen pompen? Dan is voor jou een plaatsje gereserveerd op de 's Meiersstraat, alwaar het kantoor van Loko-Kringraad is gevestigd, temidden van het groen en instortende koetshuizen. Aan 't paradijs gelijk, geen gezeik (*rijmt*)! Laten we ons daaraan houden en eindelijk to the point komen. Kringraad werft weer. Ja ja, al voor de derde keer (*rijmt ook*) dit jaar.

Wat zoeken we deze keer? Voorwaar, ik zeg u: Onderwijsraadmensjes. Zij zijn met vier en vertegenwoordigen de Leuvense student op de Onderwijsraad alwaar zij een aardig mondje metakognitief taalgebruik aangeleerd krijgen. Onderwijsinnovatie, kwaliteit-zorg. Dat zijn de zaken waarover de Onderwijsraad advies verstrekt aan de Akademische Raad van de KU Leuven. Interesse? Aarzel niet! Ook niet voor de andere functies die we bij deze vakant verklaren, en dat zijn kringenkoördinator, informatika en internationaal.

De kringenkoördinator spitst zich toe op het meer studentikoze luik van de Kringraadwerking. Zij/hij onderhoudt contacten met politie in verband met nachtlawaai, zit het fakbaroverleg voor, kijkt toe op plakafspraken enzovoort. De informatikavertegenwoordiger zetelt voor Kringraad in een aantal vergaderingen die de ICT-problematiek als thema hebben. De internationaal vertegenwoordiger vertegenwoordigt Loko-Kringraad internationaal (*haha*). Interesse? Slechts één adres: 's Meiersstraat 5, 016/22.31.09, of krira@krira.student.kuleuven.ac.be. Kandidaturen worden besproken op de Algemene Vergadering van 4 mei en dienen binnen te zijn op woensdag 2 mei, ten laatste om 18.00 u.

Portulaca zoekt nog steeds

Op de Algemene Vergadering van Portulaca van 28 maart is er een kandidaat-vrijgestelde voor volgend jaar verkozen, maar die heeft zich omwille van administratieve redenen moeten terugtrekken. Daarom is er nu opnieuw een vakature voor een halftijdse betrekking als koördinator — "vrijgestelde" — van Portulaca en *The Voice* voor het academiejaar 2001-2002. De betrekking start op 1 augustus 2001.

Kandidaten moeten Nederlandstalig zijn, communicatief ingesteld, open, sociaal en taalvaardig (perfect Engels). Ervaring in koördinatie is aanbevolen, net als kennis van het buitenlandse studentenmilieu van Leuven en/of ervaring in de studentenwereld. Ten slotte is een goede kennis van computer (tekstverwerking, website-onderhoud, publishing en dergelijke) belangrijk.

De taak van de koördinator van Portulaca bestaat in de eerste plaats uit de ondersteuning van projecten voor buitenlandse studenten. Daarnaast is er nog boekhouding en administratie, contacten met de Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie, opvolging van verslagen enzovoort. De koördinator is een aanspreekpunt voor buitenlandse studenten en verzorgt de permanente op kantoor. Tenslotte moet hij of zij enkele taken voor *The Voice* uitvoeren, voornamelijk administratie en boekhouding.

Interesse? Stuur zo snel mogelijk een curriculum vitae en motivatiebrief in het Engels naar Portulaca, Vesaliusstraat 34, 3000 Leuven. Voor meer informatie kan je altijd mailen naar roel@portulaca.org.

Hoe meer zielen, hoe meer vreugd

Tet Vlaamse hoger onderwijs kent een binaire structuur. Waar universiteiten opleidingen aanbieden die rechtstreeks gebaseerd zijn op wetenschappelijk onderzoek, richten de hogescholen onderwijs in dat niet rechtstreeks op onderzoek gestoeld is. Dit historisch gegroeide onderscheid dreigt door de Bolognaverklaring echter minder relevant te worden en samenwerking lijkt aangewezen.

Marleen Vanderpoorten beloofde in haar beleidsnota een grondige herdenking van het hoger-onderwijslandschap. Jan De Groof, professor onderwijsrecht en regeringskommissaris van de Universiteit Antwerpen (UA) en het Limburgs Universitair Centrum (LUC), wijdde een uitgebreid artikel aan nieuwe samenwerkingsvormen en zwenigde daarmee het debat aan. Inmiddels sirkuleert een werknoot van het onderwijskabinet over associaties en proberen de rectoren in de wandelgangen de beste hogescholen binnen te halen. Over de strategie van de KU Leuven kon u al meer lezen op de voorpagina. De gedachte achter de associaties verdient echter meer uitleg.

Professor Jan De Groof gaat in zijn artikel uit van een groot aantal gelijkenissen tussen hogescholen en universiteiten. Vooral het twee-cycli hogeschoolonderwijs lijkt steeds meer aansluiting te krijgen bij de universiteiten. Hogescholen kregen echter een andere missie, een andere finaliteit toebedeeld. De Groof stelt vast dat die missie met betrekking tot de vierjarige hogeschoolopleidingen beperkend werkt. Waar bepaalde van die opleidingen een wezenlijke wetenschappelijke bijdrage kunnen leveren, worden ze tot op de dag van vandaag verstoten van deelname aan fundamenteel wetenschappelijk onderzoek. Dit betekent in se een gemiste kans en hervormingen ter zake dringen zich dan ook op.

PARADEPAARDJE

De nota Luwel stelt expliciet dat een defusie van het driejarige en vierjarige hogeschoolonderwijs niet binnen de mogelijkheden ligt. De hogescholen zijn niet bereid om hun vierjarige opleidingen — hun paradepaardjes — af te staan aan de universiteiten. Het alternatief dat de nota aanreikt, is de samenstelling van een associatie waarbij

de universiteiten en de hogescholen onder dezelfde koepel komen zodat ze nauwer kunnen samenwerken — ook wat onderzoek betreft. Leo Wezenbeek, algemeen voorzitter van de Vlaamse Ingenieurskamer (VIK) die de industrieel ingenieurs vertegenwoordigt: “Wij klagen al een hele tijd over de structuur waarin wij ingekapseld zitten. Ten eerste omdat ons diploma daarvoor op Europees nivo ondoorzichtig is en ten tweede omdat onze populatie binnen de hogescholen zodanig laag ligt dat de kwaliteit van onze opleiding in de verdrinking komt. Ik verwijs daarmee naar een voorstel dat een aantal jaren geleden op tafel lag om een deel van onze vakken samen met de graduaten te doceren. Daar hebben we toen fel tegen geprotesteerd omdat dat in concreto een verwatering van ons nivo had betekend. Aanvankelijk ijverden wij voor een integratie van onze opleiding in de universiteit, maar ik moet zeggen dat

werknoot legt enkel de verantwoordelijkheid tot kwaliteitsbewaking en optimalisatie in handen van het centraal bestuur. Pittig detail: een associatie zal niet alleen onderwijs en onderzoek moeten evalueren, maar zal in de toekomst ook het bestuur van zijn instellingen onder de loop moeten nemen.

HUWELIJK

De wijze waarop deze associaties zich zullen vormen ligt niet vast. Het toetreden gebeurt immers op vrijwillige basis. De overheid kan dus geen instellingen dwingen om tot een associatie toe te treden. Op het kabinet wil men de paringsdans enigzins inperken door de keuze voor een associatie definitief te maken. Een instelling kan zich enkel losmaken van zijn associatie door zich op te heffen of met een andere instelling te fuseren.

Luc Martens, onderwijsspecialist van de CVP, heeft al enkele kritieken: “Voor-

beste oplossing. Na pakweg drie, vier jaar kun je dus een nieuwe hertekening van het landschap krijgen.”

Er zouden vijf associaties komen rond de volgende instellingen: de Rijksuniversiteit Gent, de Vrije Universiteit Brussel, de Universiteit Antwerpen, de KU Leuven en het Limburgs Universitair Centrum. Onmiddellijk valt op dat de Katholieke Universiteit Brussel, die geen diploma's van twee cycli aflevert, ontbreekt. Deze associaties zouden Vlaanderen netjes in een aantal gebieden kunnen opdelen, maar een territoriale afbakening is niet evident. Gezien de vrijheid van onderwijs kan de dekreetgever geen vrije instellingen verhinderen of dwingen om samen te werken.

BLOK

De voordelen van het nieuwe concept zijn dus min of meer duidelijk. Toch schuilen in de associatie-idee een aantal gevaren. Het zal in de eerste plaats niet makkelijk zijn om een degelijk centraal bestuur uit te bouwen en elke partner in de juiste verhouding rond de tafel te krijgen. De studentenvertegenwoordiging lijkt verre van gegarandeerd. Bovendien wijst Floris

Lammens, voorzitter van de Hogeschoolcentrale van de Vlaamse Vereniging van Studenten, op de mogelijke verdrinking van de hogeschoolstudenten binnen de studentenvertegenwoordiging op het centrale nivo.

Daarnaast vrezen een aantal Vlaamse rectoren voor een daling van de kwaliteit van het universitair onderwijs. Toen onder Vandebosche begin jaren negentig de fusie tussen de hogeschoolopleidingen van het korte en lange type een feit werd, voltrok zich in sommige gevallen een degradatie van de kwaliteit van het vierjarige hogeschoolonderwijs. De vrees leeft dat iets gelijkaardigs bij de vorming van associaties zou kunnen gebeuren. Rector Oosterlinck: “Tijdens gesprekken met hogeschooldirecteuren steek ik niet onder stoelen of banken dat ik inderdaad schrik heb van een kwaliteitsdaling van mijn onderwijs. Ik ben er echter van overtuigd dat, als we een aantal maatregelen

nemen, we in staat moeten zijn om dat te vermijden.”

Zullen de sterkere instellingen niet naar elkaar toekruipen om een blok te vormen tegen hun naaste concurrenten? Die mogelijkheid zit er wel degelijk in. Ook de vrije toegang van het onderwijs zou wel eens op de helling kunnen komen. Jan De Groof doet in zijn artikel een aantal revolutionaire voorstellen. Zo ijvert hij voor de invoering van een propedeuse — een algemeen vakkenpakket van twintig studiepunten — voor zowel hogescholen als universiteiten. De Groof laat daarbij de mogelijkheid open om met een kaskadesysteem naar Nederlands voorbeeld te werken. Studenten die aan het einde van de propedeuse een negatief oordeel krijgen, zouden dan enkel nog naar een hogeschoolopleiding kunnen. Oosterlinck: “Ik stel de vrije toegang tot het hoger onderwijs niet in vraag. Iedereen met de nodige capaciteiten moet een bachelor- en masterstudie kunnen aanvatten. Enkel bij de *advanced master* denk ik in termen van een beperking. Als een universiteit er niet in slaagt om de allerbeste studenten aan te trekken, dan is ze binnen het Europese onderwijsveld een vogel voor de kat.”

Nobele doelstellingen, gevaarlijke vaagheid, krasse uitspraken. Wij blijven alleszins op onze hoede.

Els Silvrants
Thomas Leys

Bronnen: De Groof, J., *Hoe confederaal worden universiteiten en hogescholen?* Tijdschrift voor Onderwijsrecht 2000-2001, nr. 2-3.

(foto archief)

het huidige voorstel tot de vorming van associaties voldoet aan onze eisen. Binnen die associatie zullen zowieso de universiteiten de strategie van de twee-cycli hogeschoolopleidingen bepalen en dat moedigen wij ten zeerste aan.”

Binnen een associatie blijft de onderwijsbevoegdheid in handen van de instellingen. Een universiteit zal dus alleszins geen universitair onderwijs kunnen aanbieden in de lokalen van een hogeschool van de associatie aan de andere kant van het land. De nota Luwel laat in elk geval de associatie toe zelf de graad van samenwerking tussen zijn instellingen bepalen. De

eerst mag het begrip associatie niet te beperkend worden geïnterpreteerd. De vormen van samenwerking moeten grotendeels door de associaties zelf worden ingevuld. En dat kan voor mijn part zelfs zeer ver gaan, tot een fusie toe. Kijk maar naar de samensmelting van de hogeschool en de universiteit in Amsterdam. Verder is het duidelijk dat er aan de financiering moet gesleuteld worden. Voor de hogescholen verloopt dat momenteel te stringent. Tot slot geloof ik niet zo in het principe dat het toetreden tot een associatie een beslissing tot het einde der dagen inhoudt. Ik geloof in een huwelijk, maar als het niet meer gaat, is echtscheiding nog de

Parlement wil duidelijkheid van Vanderpoorten

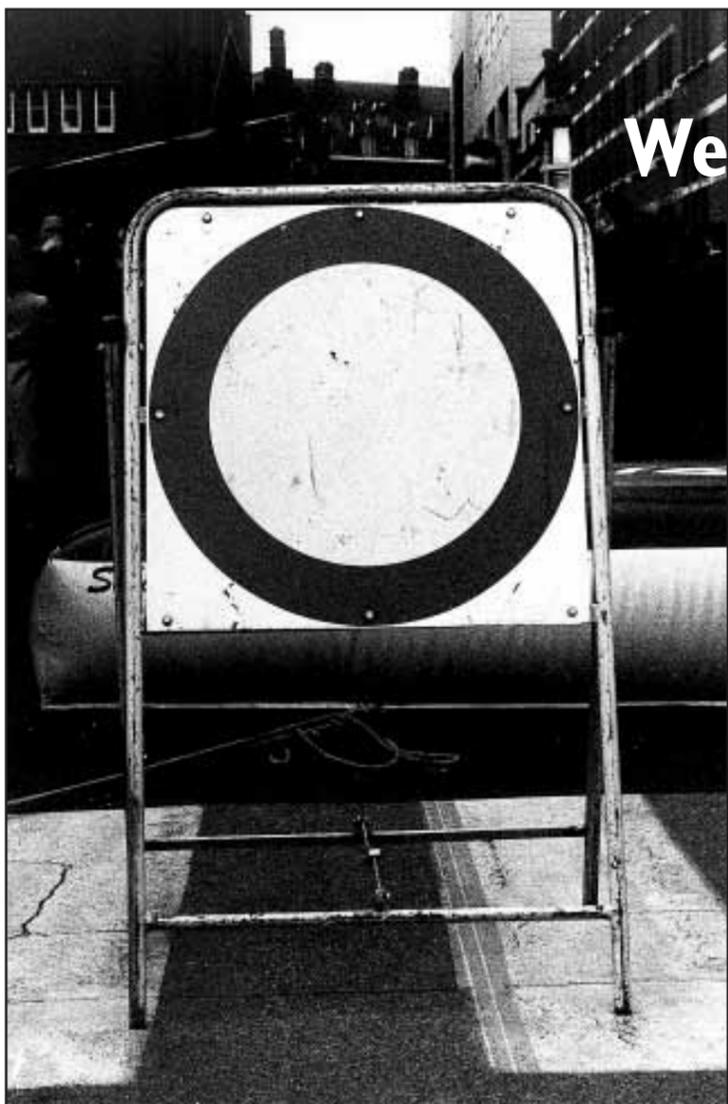
Terwijl op het kabinet van de minister van Onderwijs alle voorbereidingen worden getroffen voor de onderwijskonferentie in Praag, wordt ook in de rest van de politieke wereld over de Bolognaverklaring gereflecteerd. In de commissie onderwijs van het Vlaams Parlement hebben de leden van de meerderheidspartijen een motie van aanbeveling ondertekend die was opgesteld door Luc Martens (CVP). De democratische partijen hebben dus een eensgezind standpunt. Zeer binnenkort wordt deze motie besproken en gestemd in de plenaire vergadering. In principe dient de minister de aanbevelingen van het Vlaams Parlement te eerbiedigen.

De discussie in de commissie onderwijs is al een tijdje aan de gang. Eerdere besprekingen over de Bolognaverklaring waren echter bijna van filosofische aard omdat Vanderpoorten maar met mondjesmaat informatie verschafte. Toch kwam het af en toe tot een aanvaring tussen de fracties, vooral wanneer het ging over enkele symbooldossiers zoals de positie van de Katholieke Universiteit Brussel en een eventuele versoepeling van de taalregeling in het onderwijs. In maart kwamen de belangrijkste actoren, zoals Els Witte en André Oosterlinck van de Vlaamse Interuniversitaire Raad (Vlir) en Dirk De Ceuleer van de Vlaamse Hogescholenraad (Vlhora), hun visie toelichten op een hoorzitting. Vorige week interpelleerde Martens de minister nogmaals over de kwestie en sloot daarmee het debat in de commissie af.

In de voorgestelde motie wordt de Vlaamse Regering opgeroepen om kleur te bekennen. De Vlaamse volksvertegenwoordigers zijn ambitieus; zo is het opmerkelijk dat de motie uitdrukkelijk kiest voor een zelfde titelatuur voor de bachelor en master in het hele hoger onderwijs. Ook rond financiering en regelgeving vraagt de Commissie om een geüniformiseerde structuur. De motie wil eveneens dat de samenwerking in netwerken tussen hogescholen en universiteiten wordt aangemoedigd. De idee van de associaties situeert zich dus niet in geheime werknoots alleen. Deze motie kan dus een krachtige aanzet zijn voor de hervorming van het hoger onderwijs in de komende jaren.

(tl)

Weet u waarvoor u heeft gestemd?

(foto Sam Algoet)

Tijd van de kringverkiezingen is weer aangebroken: een luxetijd voor de student. Hij wordt immers verwend met allerlei spelletjes en genoeg gratis voedsel en drank om het tot na de eksamens uit te houden. Naast het organiseren van deze meer ontspannende activiteiten is een kring echter ook verantwoordelijk voor het vertegenwoordigen van zijn studenten in de verschillende organen zoals de Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie (Loko) of de Permanente Onderwijscommissie (POK). In de verschillende campagnes, georganiseerd door de verschillende ploegen uit verschillende faculteiten, wordt aan dit laatste thema echter weinig aandacht besteed. Hoog tijd dus om eens te onderzoeken hoezeer de verschillende ploegen begaan zijn met het vertegenwoordigen van hun studenten.

Om na te gaan in hoeverre vertegenwoordiging democratisch verloopt, moeten we met twee zaken rekening houden. Ten eerste moeten we bekijken in welke mate de studenten echt inspraak hebben in hun vertegenwoordiging. Ten tweede moeten we de vraag stellen in hoeverre de studenten worden geïnformeerd over datgene waar Loko mee bezig is en in welke mate studenten worden gestimuleerd om zich mee te bezinnen over het al dan niet innemen van bepaalde standpunten.

DEMOKRATISCH

De studentenbeweging heeft de bedoeling zo democratisch mogelijk te zijn: inspraak voor alle studenten, jaarlijkse verkiezing van vertegenwoordigers. Er hangt dan ook veel vanaf. De rechten van de student moeten verdedigd worden en de studenten willen een belangrijke rol in de maatschappij spelen. Daarom is het ook belangrijk dat zij zeer democratisch zijn, bij wijze van voorbeeldfunctie voor de maatschappij. De vraag is dan ook of de presidia van de faculteitskringen, die het beleid uitmaken in de studentenbeweging, op een even ideale manier verkozen worden.

Een eerste voorwaarde om een democratische keuze te garanderen, is de aanwezigheid van verschillende opkomende ploegen. Spijtig genoeg is het in de verschillende faculteiten meer en meer de gewoonte dat er maar één volwaardige ploeg opkomt. Er is een duidelijk verschil merkbaar in de manier waarop campagne wordt gevoerd in kringen waarin zich maar één volwaardige ploeg verkiesbaar stelt en in kringen waarin er zich meerdere volwaardige ploegen kandidaat stellen. Als er zich twee volwaardige ploegen kandidaat stellen, is dat bij de ene meestal vanuit een soort van onvrede met het huidige beleid. Hierdoor worden de verschillende ploegen verplicht om zich tegenover elkaar te profileren, iets wat het inhoudelijke debat natuurlijk alleen maar ten goede kan komen. Bij Wina is er dit jaar de keuze tussen twee volwaardige ploegen, waarbij de twee ploegen — SiRiUS en Ace — elk een eigen visie op papier hebben staan.

De andere kringen die deze week hun kiesweek hadden, wijten het ontbreken van een tweede volwaardige ploeg voornamelijk aan een dalende interesse bij hun studenten zelf. Zij zien de verkiezingen niet als een strijd tussen twee kandidaten, maar eerder als een gelegenheid om de student te tonen tot wat ze juist allemaal in staat zijn. Bij VTK (TAK-TIK) haalt men een andere oorzaak aan voor het ontbreken van een tweede opkomende volwaardige ploeg. De serieuze ploeg is namelijk zo groot (50 man) dat er weinig ruimte is voor een tweede volwaardige ploeg.

(foto Sam Algoet)

(foto Sam Algoet)

LOLPLOEGEN

Om de strijd toch een beetje spannend te maken en om de mensen te motiveren toch naar de stembus te trekken zodat het vereiste kworum kan bereikt worden, wordt het opkomen van de zogenaamde lolploegen gestimuleerd. In sommige kringen, zoals in Ekonomika, worden deze ploegen zelfs gesubsidieerd. Ook barst soms een heuse strijd los tussen die lolploegen om het meeste aantal stemmen achter hun naam te krijgen.

Het voordeel van lolploegen is dat zij wat animo in de kiesweek brengen en soms wantoestanden binnen de serieuze ploeg aan de kaak stellen. Toch zijn ze maar een surrogaatoplossing aangezien zij meestal inhoudelijk weinig meerwaarde kunnen bieden aan de campagne. Zij vormen ook niet echt een alternatief om op te stemmen aangezien in de meeste kringen aparte lijsten bestaan voor lolploegen. Als de lolploegen toch op dezelfde lijst staan samen met de serieuze ploeg en een lolploeg haalt het, dan wordt op de een of andere manier toch een oplossing gevonden opdat de serieuze ploeg aan de macht zou komen, vertelde een prominent Ekonomikavertegenwoordiger.

(foto Steven Van den Eede)

VERTEGENWOORDIGING

Een ander aspekt is de vraag in hoeverre de opkomende ploegen echt belang hechten aan het vertegenwoordigen van hun studenten. De vertegenwoordiging in de raden is immers geen evidente vraag als men in het achterhoofd houdt dat er op een gemiddelde Algemene Vergadering van Loko-Sociale Raad vorig jaar maar elf van de drieëndertig kringen aanwezig waren. De meeste ploegen die bevroegd werden, verzekerden echter dat de posten die instonden voor het vertegenwoordigen van de kring in de verschillende raden voor het overgrote deel ingevuld waren. Ekonomika had voor de vertegenwoordiging in Sociale Raad (Sora) zelfs bij geïnteresseerden van buiten de kringwerking gepolst of zij deze functies niet wilden invullen. Deze vrijwilligers hadden zich geprofileerd naar aanleiding van de Sora-crisis van februari waarbij onder andere de studentenvertegenwoordiging in vraag werd gesteld. Alleen bij de Psychologische Kring was het nog onduidelijk wie deze laatste functie juist op zich zou nemen.

Bij deze laatste vraag dient er echter een kanttekening te worden geplaatst aangezien de meeste bevroegde kringen nu al een uitstekende vertegenwoordiging hebben. Er kan dus niet met zekerheid gesteld worden dat de kringen die dit jaar niet actief waren op het vlak van studentenvertegenwoordiging, dat volgend jaar wel zullen zijn.

De kring moet niet alleen zijn studenten in de raden vertegenwoordigen, de kring moet ook de raden bij de studenten krijgen. Dat dit meer dan ooit noodzakelijk is, is duidelijk. Het aantal studenten dat weet wat Loko is en doet, is niet bepaald groot. Een oorzaak hiervan zou kunnen zijn dat er te weinig moeite wordt gedaan door de kringen om de studenten hiervan op de hoogte te houden. De kringen worden immers door een deel van de studenten gezien als een organisatie die louter instaat voor het organiseren van fuiven en het verkopen van kursussen.

Niets is echter minder waar: kringen zijn voor vele andere zaken verantwoordelijk. Het is jammer dat die vertegenwoordigende rol voor de studenten niet altijd even zichtbaar is. Kringverkiezingen kunnen het ludieke imago van een kring nog versterken. Hierdoor beseffen studenten niet altijd wat het belang van een kring juist kan zijn en wat het belang van hun stem bij de verkiezingen is. Daarom hebben sommige ploegen in hun programma aandacht besteed aan een verbeterde kommunikatie tussen de kring en de studenten. Die zal immers meer dan nodig zijn als de studentenbeweging de invoering van de semesterexamens wil overleven.

Hamid Douibi

(foto Steven Van den Eede)

(foto Steven Van den Eede)

(foto Sam Algoet)

“Als de lolploeg
het haalt, wordt wel
een oplossing gevonden
zodat de serieuze ploeg
aan de macht komt”

Ondermijnt integratie de democratie?

Fet migrantenbeleid zoals het al dertien jaar bestaat, is gebaseerd op de idee van integratie. Een vaag begrip. Het komt erop neer dat de migrant zich maar moet aanpassen. Racisme werd ondertussen herleid tot individuele attitudes en niet als een structureel maatschappelijk probleem benaderd. Het Centrum Leman is slechts een pleister op een houten been.

Na de eerste Zwarte Zondag in 1988 in Antwerpen werd het Koninklijk Kommissariaat voor het Migranttenbeleid (KKM) opgericht. De rode draad doorheen dit migranttenbeleid is het 'integratiemodel'. Het integratiemodel moest de toegang voor vreemdelingen tot alle maatschappelijke domeinen mogelijk maken — vooral het onderwijs, huisvesting en de arbeidsmarkt, die nu nog altijd de drie probleemsectoren zijn. Voor deelname op het politieke veld bleef de sleutel echter resoluut op het slot. Terwijl het net de politiek is die meestal beslist wat op die maatschappelijk domeinen mogelijk is. Tien jaar na de eerste rapporten van het KKM, onder leiding van Paula D'Hondt, zijn er nu meer en meer experts en organisaties — vooral van migranten zelf — die over het failliet van het "paternalistische integratiemodel" spreken. Paula D'Hondt was een mediageniek politica en haar werkzaamheden hadden het migrantenvraagstuk voorzien van een stabiel en herkenbaar diskoer: dat van 'integratie' en 'inpassing' - een benadering die in de praktijk neerkwam op een mengsel van aanpassingsdruk en controle tegenover migranten.

SLEUTEL

'Integratie' was de sleutel die het migrantendebat aanreikte voor de oplossing van het migrantenvraagstuk. Enerzijds duidt dit concept het einddoel van het migrantenbeleid aan en anderzijds kristalliseert het de filosofie van de Belgische politiek ten aanzien van migranten. Integratie wijst zowel op de politieke bereidheid om vreemdelingen op te nemen in hun maatschappij, als op de uiteindelijke toestand die migranten moeten bereiken binnen deze samenleving. 'Integratie' of '(niet) geïntegreerd zijn' is immers altijd het grensbepalende begrip geweest in het migrantendebat. Het kan een beschuldiging impliceren, het bevat de evaluatie van een cultuurverschil en het duidt steeds de absolute voorwaarde aan waaraan migranten moeten voldoen indien zij van de gunsten van de Belgische samenleving willen genieten.

Ondanks die absoluutheid is er geen precieze omschrijving van het begrip integratie. Zelfs na omstandige lectuur van migrantenrapporten, beleidsnota's, studiewerken en mediaberichten blijft de vraag: wanneer is een migrant 'geïntegreerd'? Er is een overvloed aan ad-hoc antwoorden, vaak nogal anekdotisch: geen sluiers dragen, geen lawaai maken, geen schapen slachten. De wazigheid van het begrip 'integratie' wordt nog vergroot doordat het, net zoals democratie en mensenrechten, een konnotatie van volksverbondenheid met zich meedraagt.

Integratie als conceptueel kader voor het migrantenbeleid biedt weinig kansen op

realisatie van een harmonieuze samenleving. De expliciete uitdrukking van een streven naar gelijkheid ('integratie') benadrukt op een paradoxaal wijze de impliciete ongelijkheid. Integratie definieert daarvoor behoorlijk precies de huidige machtsrelatie tussen Belgen en migranten, de status-quo, en niet het proces dat die relatie zou moeten wijzigen of verbeteren.

APARTHEID

Het huidig minderhedenbeleid is dus aan vernieuwing toe. Het minderhedenbeleid heeft anno 2001 'apartheid' in België geïnstitutionaliseerd. Het nieuw minderhedenbeleid zou moeten uitgaan van twee principes. Eén: Belgen en migranten leven binnen hetzelfde politieke en institutionele kader en binnen eenzelfde sociaal-economische ruimte. Verschillen in cultuur, religie, leeftijd, scholing of geslacht scheppen niet telkens een nieuwe, afzonderlijke samenleving. Het eerste principe is dus dat van de pluriformiteit. Dit houdt in dat aanvaard wordt dat de samenleving een veelvormig karakter heeft, waarin het recht op het anders zijn vanzelfsprekend is. Twee: via het beginsel van pluriformiteit komen we tot het principe van gelijkheid en gelijkwaardigheid. Gelijkheid van rechten en plichten wordt nog steeds gekoppeld aan de Belgische nationaliteit. Dit is kortzichtig en achterhaald. Voorbeeld bij uitstek: stemrecht. Men zou moeten komen tot een erkenning van de gelijkwaardigheid van de verschillen. Culturele of andere verschillen dienen niet geminimaliseerd of geaksentueerd te worden, wel aanvaard en gerespecteerd.

Zonder stemrecht blijft duidelijk dat een korrekte houding ten aanzien van allochtonen nog verre van aanwezig is.

(foto archief)

Precies het feit dat vreemdelingen — 'zij' — geen politieke rechten kennen en staatsburgers — 'wij' — wel, laat toe een daadwerkelijke vertaling te geven aan de idee

van een bijzondere nationale identiteit. Vreemdelingen moeten eerst die nationale identiteit integraal opnemen, vooraleer ze politiek mee mogen doen. Paradoxaal genoeg draagt de eis tot assimilatie van vreemdelingen en het a priori aanduiden van vreemdelingen als etnisch-kulturele 'anderen' bij tot de fictie van de natie als een inherent homogene kulturele gemeenschap. Het beeld van de natie als een homogeen geheel wordt als ijkpunt gebruikt om te bepalen of buitenstaanders deel mogen uitmaken van de politieke gemeenschap. In milde vorm wordt een uiterlijke aanpassing en loyaliteit verwacht. Precies die visie heeft verhinderd dat het democratisch deficit aangaande de niet-staatsburgers opgelost kan worden. Daarmee wordt de fictie van een homogene nationale identiteit misschien versterkt maar wordt meteen ook ontkennd dat de samenleving in realiteit steeds een pluriform karakter heeft gekend. Men ontkennt dat democratie ondanks verscheidenheid mogelijk is en zin heeft. Uiteindelijk komt het erop neer dat men de democratie in haar fundamentele ondergraaf.

RACISME

Het principe van gelijkheid en gelijkwaardigheid moet ook tot uiting komen in een kordate en strenge aanpak van elke uiting van racisme. Racisme is een centraal onderdeel van de migranten- of minderhedenproblematiek. De minimalisering van racisme en de reductie ervan tot ekstreme en politiek vertaalde vormen behoren tot de meest nefaste aspecten van het huidige migrantendebat. Racisme wordt herleid tot karakteriële eigenschappen van mensen. De maatschappij of — ook al klinkt het ouderwets — het systeem wordt niet gezien als

een producent van racisme. Racisten zijn *stout* mensen die weigeren dingen te verdragen die men met een beetje goeie wil best zou kunnen verdragen. De diepere politieke dimensies van racisme worden weggevlakt. Politieke actieplannen en campagnes tegen racisme gebruiken een jargon ontleend aan de psychotherapie: de mensen zijn angstig of onzeker, voelen zich uitgesloten, ervaren bedreiging vanwege vreemdelingen enzovoort.

De weinig efficiënte strijd tegen racisme heeft zijn wortels in de globale structuur van het migrantendebat. Het heersende denkpatroon situeert de problematiek op gemakkelijk beheersbare en bespreekbare domeinen en de voorgestelde remedies zijn erop gericht het zelfbeeld niet te schaden maar eerder te versterken. De oorzaak van de problemen wordt in essentie bij de migranten zelf gelegd. Zolang het integratieproces niet is voltrokken, worden negatieve reacties op allochtonen vanwege leden van de meerderheid als begrijpelijk en normaal voorgesteld. Wanneer men racisme toch als faktor erkent, wordt het op twee manieren wegverklaard. Ofwel stelt men dat de huidige economische recessie met haar hoge werkloosheid en de bijhorende ontbinding van het sociale weefsel autochtonen op zoek doet gaan naar zondebokken. Ofwel beweert men dat kwaadwillige volks-

menners gevoelens van frustratie, onzekerheid en angst machiavellistisch uitbuiten en op de spits drijven. Gewoonlijk worden deze twee factoren in één adem genoemd. Intussen vermijdt men angstvallig de alternatieve hypothese dat racisme ingebed zou kunnen liggen in de algemene machtsverhoudingen tussen de meerderheid en de minderheden, en dat hierbij sprake zou kunnen zijn van structurele diskriminatie, gesanktionerd door de tolerante meerderheid zelf.

TEGENDISKOER

Antiracistische actie moet, tegen de huidige hegemonische tendenzen in, uitmonden in een tegendiskoer dat zich concentreert op principes van democratie en inspraak. Zo is het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en Racismebestrijding (CGKR), dat opgericht is als opvolger van het KKM, een ekskuus voor de overheid om zich niet rechtstreeks bezig te houden met de strijd tegen het racisme. Het CGKR belichaamt alle delicate verhoudingen en gevoeligheden van de Belgische politieke wereld, en kan dus maar doen wat aanvaardbaar en opportuun is. Een verwijtende vinger uitsteken naar het Vlaams Blok mag, want die partij is de officiële politieke slechterik. Diezelfde vinger uitsteken naar gezagsfiguren, de ordieuten of diensten die zich met het asielbeleid bezighouden, ligt gevoeliger en wordt dus zoveel mogelijk vermeden. Het CGKR ondergaat te veel druk vanuit zijn omgeving om een slagkrachtige antiracisme-strategie te kunnen ontwikkelen. Die beperking is structureel en moet als zodanig herkend worden.

Het Centrum is naast zijn juridische activiteiten ook nog actief op het symbolisch front. In de lokalen van het CGKR worden heel wat perskonferenties en persvoorstellingen gehouden van studies, boeken of tentoonstellingen die te maken hebben met het integratiebeleid, de migrantenwerking of het antiracisme. Hiermee voert het Centrum hoofdzakelijk een zichtbaarheidspolitiek, en tracht het zijn rol als speerpunt van de beweging voor meer verdraagzaamheid en tegen racisme kracht bij te zetten.

Het Centrum werd gemoduleerd naar buitenlandse voorbeelden zoals de Britse *Commission for Racial Equality*. Zoals het vroegere Koninklijk Kommissariaat is het CGKR een niet-politiek technokratisch overheidsinstrument dat zich opwerpt als het onbetwistbare gezag in het domein van de racismebestrijding waardoor het een centrale plaats inneemt in racismedebat, en kan zo de acties van andere individuen, organisaties of instellingen met gezag beoordeelen en desgewenst legitimeren of diskrediteren. Het thema racisme wordt met de grootste voorzichtigheid benaderd. Offensief antiracisme werd altijd nauwlettend vermeden.

Het is pas de laatste maanden, en dit na een sterke kritiek vanuit allochtone hoek, dat het CGKR een degelijk offensief heeft opgezet tegen verschillende vormen van racisme. Een aanklacht tegen drie Vlaams Blok-vzw's, tegen de makers van een racistische versie van het Ploplied en een onderzoek rond het interim-kantoor Adecco zouden slechts een begin moeten zijn in een lange reeks van consequente aanvallen tegen elke vorm van racisme. Eindelijk benadert het CGKR migrantenthema's als politieke vraagstukken en systemische fenomenen.

WELVAARTSTAAT

Geleidelijk aan wordt het vraagstuk van de maatschappelijke ongelijkheid georganiseerd rond de notie 'verschillen'. Het is bijvoorbeeld de regel dat men bij de individualisering van migrantenproblemen beroep doet op hun 'cultuur' of 'afkomst' als variabele. Een concreet voorbeeld

DIREKTEUR LEMAN VAN HET CENTRUM VOOR GELIJKHEID VAN KANSEN EN RACISMEBESTRIJDING

“Een mens mag toch een paar waarden hebben”

Fet Vlaams Blok noemt hem de ‘Pater Inkwisiteur’ omdat hij de partij een proces aandoet wegens racisme. Maar ook progressieven hebben hun kritiek op Johan Lemman, directeur van het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en Racismebestrijding (CGKR). Is zo’n proces het juiste middel om racisme te bestrijden? Volgens Lemman betekent een veroordeling een belangrijke stap. Daarnaast zou er in het onderwijs nog heel wat moeten gebeuren, want nergens is de democratisering van het onderwijs zo mislukt als voor migrantenkinderen. Moedertaalonderwijs is een oplossing, het godsdienstonderwijs dient gemoderniseerd. Daarvoor heb je echter een goed werkende moslimeksektieve nodig, maar die verdrinkt in interne conflicten.

Johan Lemman: «In 1989, bij de oprichting van het Koninklijk Kommissariaat voor het Migrantenbeleid (KKM) was ik kabinetsjef van Paula D’Hondt. In november brachten we een eerste rapport uit. Belangrijk was ons advies om het terugkeerbeleid stop te zetten — in die tijd bestonden er premies om niet-Europese migranten naar hun thuisland te doen terugkeren. Puur zakelijk bekeken waren die ‘oprotpremies’ — zoals critici ze noemden — zinloos. Ze kosten meer geld dan wat anders. Hierin heeft de toenmalige regering Martens ons gevolgd: sindsdien is er geen sprake meer van terugkeerpremies.»

«Een andere vraag was: hoe verhoog je de participatie van migranten? Moet dat gebeuren via stemrecht of via nationaliteitsverwerving? Probleem was dat je voor stemrecht zelfs het gemeentelijk stemrecht, de grondwet diende aan te passen. Dat kon alleen maar met een tweederde meerderheid. Omdat het weinig waarschijnlijk was dat die gevonden zou worden, adviseerden we om de nationaliteitsverwerving te versoepelen. Deze logica is ingezet geweest door het KKM in ‘89 en blijft tot vandaag een konstante.»

«Ten derde bekeek het rapport hoe de gelijkberechtiging van migranten kon worden bevorderd. Dat ging vooral over de islam. Onze idee was een representatief orgaan in te stellen, een moslimeksektieve. In ‘89 is dat voorstel afgeschoten, vooral vanuit PS-kant die meenden dat het moeilijk zou zijn de islam te integreren in een laïkale samenleving.»

STAATSHERVORMING

Veto: Een van de belangrijkste dossiers van het KKM was het terugkeerbeleid. Welke link is er te leggen met racismebestrijding?

Lemman: «Niemand dacht toen aan racisme. Men veronderstelde dat het Blok doorbrak omdat er geen echt migrantenbeleid was. Dus moest er een KKM komen om de grond om Vlaams Blok-stemmen weg te nemen. De idee was niet het Blok te bestrijden door racisme aan te pakken.»

hiervan is uiteraard de rechtstreekse associatie van kleine criminaliteit met allochtonen — opgepikt als een wetenschappelijke vraag door minister van Justitie Marc Verwilghen: wie het een zegt denkt het ander. Marginaliteit wordt niet verklaard als een structureel kenmerk van onze samenleving, maar als beïnvloed door (zoniet het gevolg van) verschillen tussen mensen, die er voor zorgen dat bepaalde groepen het moeilijker hebben om mee te draaien in het systeem dan andere. De uitspraak die dit alles samenvat is: “als ze een hoofddoek dragen moeten ze niet verstoeld staan dat ze geen job

«Racismebestrijding werd het hoofdthema in 1993. Men voelde toen aan dat xenofobie en racisme aan het toenemen waren. Daarbij kwam dat door de grondige staatshervorming van ‘91-’92, bij het begin van de regering Dehaene, migrantenbeleid grotendeels bevoegdheid van de gemeenschappen en gewesten werd. Het kon niet langer onder een federale instelling vallen. Vandaar de omvorming van het KKM tot het CGKR, waarvan ik directeur werd.»

«Racismebestrijding, allemaal goed en wel, maar onmiddellijk zag het CGKR haar

partijen uit de oppositie nodig hebt. Waarom zou een oppositiepartij de meerderheid willen depaneren? Uiteindelijk hebben we er vijf jaar over gedaan om het racistisch persmisdrijf te korrekionaliseren. Het CGKR ligt ook aan de basis van de wet op de partijfinanciering waardoor racistische partijen geen recht hebben op subsidies van de overheid. En we hebben uiteindelijk verkregen dat de grondwettelijke grendel voor het gemeentelijk stemrecht weggenomen is. Nu kan dat gestemd worden met een gewone wet.»

Veto: Recentelijk is het CGKR in het nieuws gekomen met het proces tegen de VZW’s van het Vlaams Blok. Was dat nog een van uw projecten?

Lemman: «Toen ik in 1999 mijn tweede termijn als directeur van het CGKR begon, onder de nieuwe regering Verhofstadt, was het voor mij duidelijk dat dat proces de normale logica was. Eenmaal de korrekionalisering van het racistisch persdelikt een feit was en de wet rond de partijfinanciering gestemd, dan begrijp je toch wat er volgt? Maar ik heb eerst, in februari 2000,

(foto archief)

grenzen daarbij in. Mensen stuurden ons folders, pamfletten, cartoons enzovoort die ze als racistisch ervaren. Maar er volgde geen enkele veroordeling. Enerzijds omdat de parketten absoluut niet gevoelig waren voor de materie. Die wilden niet vervolgen, hadden een mentaliteit van: zolang er geen bloed vloeit, is er geen probleem. Er is toch immers vrije meningsuiting? Het CGKR diende dus te werken aan de sensibilisering van die parketten. We probeerden ook het concept diversiteit ingang te doen vinden bij de politiediensten, tot in de rekruterings toe. Anderzijds werden we gekonfronteerd met een moeilijke wetgeving. Een proces tegen iemand die bijvoorbeeld een racistisch pamflet schrijft, moest gebeuren met een volksjury. Om racisme uit de wet op vrije meningsuiting te halen, diende de grondwet worden aangepast, dus was er weer een tweederde meerderheid nodig in het parlement. Niet evident want dat betekent dat je

vinden”. Doe de hoofddoek af en je zal een goede baan vinden, is de suggestie. Wanneer zulke uitspraken voorkomen in onze samenleving kan er geen sprake zijn van samenleven.

Younes Zarhoni

Bronnen: Jan Blommaert en Jef Verscheuren (1992), *Het Belgische migrantendebat*, Antwerpen: Ipra.

Julia Kristeva (1999) *De toekomst van een revolutie*.

Zygmunt Bauman *Modernity and Ambivalence, Theory, Culture and Society*.

«Is er nog racisme? Natuurlijk is er nog racisme. Je kan van een instelling niet verwachten dat het de gevoelens van de mensen verandert. Maar nu is er tenminste een bescherming en een sanktionering.»

SIGNAAL

«Opnieuw probeerden we een representatief orgaan op te richten voor de islam. Dat was er nog steeds niet, terwijl die godsdienst toch al 25 jaar erkend was. Uiteindelijk is de moslimeksektieve er gekomen in 1998. Niet evident, daar waren vele onderhandelingen voor nodig met al die

“Bij de Turken zijn er nogal wat mensen die hun imans liefst zouden blijven importeren”

moslimgemeenschappen die alle een ander programma en andere wensen hebben. Er waren en zijn twee moeilijkheden. Een belangrijke Turkse groep wenst geen representatief orgaan, met name de Dianet. Bovendien wensen mensen van eerder fundamentalistische strekking de eksekutieve te domineren. Ze hebben moeite met het pluralisme van het orgaan. Wat is nu het probleem? De mensen die erin zitten, besteden verschrikkelijk veel tijd aan interne positionering, in plaats van zich op hun dossiers te werpen. Ik zou verwachten dat ze zo rap mogelijk hun dossiers indienen om de moskeeën erkend te krijgen. Daar zitten we op te wachten. Ze weten nochtans dat er een enveloppe klaarligt voor een tachtigtal moskeeën die kunnen erkend worden.»

een signaal willen geven aan extreemrechts: mensen alstublieft, democratiseer nu. In een interview zei ik dat ik wou aannemen dat niet iedereen even sterk achter alle punten staat, niet achter racisme staat. Mensen moesten hun konklusies trekken: ofwel verander je je partij ofwel stap je eruit. Ik gaf als voorbeeld Vlaams Blokleden Guido Tastenhoye, Alexandra Colen en Gerolf Annemans. Door die uitspraken heb ik de helft van België over mij heen gekregen. Wat was mijn bedoeling? Ik wilde zeggen: kijk mensen, gaan we het nu echt tot processen moeten laten komen?»

«Maar het Vlaams Blok lachte mijn signaal weg, er veranderde niets. Toen was het voor mij duidelijk: we gaan naar een proces. Wie een beetje de dagvaarding leest, weet dat er van dan af daaraan gewerkt is. Ik heb gewacht tot na de gemeenteraadsverkiezingen, je ziet van hier dat ik niet een paar weken daarvoor met zoets naar buiten ging komen.»

Veto: Stel nu dat u dat proces tegen de VZW’s haalt, dan heeft u een soort legalistische overwinning. Maar het racisme blijft.

Lemman: «Er zijn ongeveer een honderdvijftig klachten tegen het Vlaams Blok. Als ik dan wettelijke stappen kan zetten, waarom zou ik dat dan niet doen? Ik moet niet aan politiek doen in mijn functie. Als ik Mark Elchardus — een socialistische prof aan de Vrije Universiteit Brussel — lees en hij zegt: “Ik hoop dat het Vlaams Blok niet veroordeeld wordt”, dan is er iets dat mij ontgaat. Volgens hem zou ik wel een bejaard koppel mogen vervolgen dat een Turks gezin geen appartement verhuurt maar niet een partij die hele wijken vergiftigt. Dan

mag ik de wet niet kennen, omwille van partijpolitiek of andere overwegingen. Ik vind dat paternalisme. Ik deel absoluut niet al soort pseudo-politieke analyses. Zo van 'ik ben een hele goede socialist, ik ben een enorme progressief', maar Elchardus kan nog niet recht op de pot zitten. Ik ben nooit een ekstreme militant geweest, ik ben eerder een centrum-figuur, maar een mens mag toch een paar waarden hebben in zijn leven, waarvan je zegt: daarover gaat een samenleving. En daar moet je voor durven uitkomen. Als dit echt georganiseerd racisme is of elementen van georganiseerd racisme inhoudt, dan moet elke instelling positie kiezen.»

SMERIG

«Met heel dat proces tegen het Vlaams Blok hou ik mij wel afzijdig van de partijfinanciering. Ik wil daar heel strikt in zijn. Dat moet het parlement regelen. Het parlement stemt zo'n wet, maar dan vragen ze

omdat er geen veroordeling is. Vergeet niet dat het Vlaams Blok continu in zijn blaadjes schrijft dat ze niet racistisch zijn omdat ze nog nooit veroordeeld zijn.»

Veto: *Het Vlaams Blok geeft de indruk schrik te hebben van dat proces.*

Leman: «Ik weet het niet. Sommige reacties kunnen erop wijzen dat ze niet op hun gemak zijn. Ze zijn ook zeer agressief tegen mij. Ze hebben zelfs iemand doen infiltreren in de Foyer, een vereniging waarvan ik voorzitter ben, op zoek naar informatie om mij te kunnen treffen. Als ze op dat soort agressieve truken riskeren, zijn ze kwaad vermoed ik.»

Veto: *Ex Oriente Lux is een multiculturele studentenbeweging in Leuven. Zij verwijten het Centrum haar integratiebeleid. Ze vinden dat integratie in België nogal agressief gedefinieerd wordt: eerder als assimilatie, met te weinig respect voor de kulturele eigenheid.*

Leman: «Is dat wel de politiek van het CGKR? Vanaf '92-'93 is het migrantenbeleid niet langer een bevoegdheid van het CGKR maar van de gemeenschappen. Wij

relaties met het kabinet Onderwijs zijn goed. Daarover mag men mij wel interpellieren.»

Veto: *De doorstroming van migrantenkinderen naar het hoger onderwijs is lamenteel, ondanks de non-diskriminatieverklaring.*

Leman: «Men dacht dat een meer evenwichtige spreiding van allochtone leerlingen meer doorstromingskansen ging bieden. Ik denk dat eigenlijk nog altijd. Maar het is zeer moeilijk.»

Veto: *Heeft die verklaring niet het omgekeerde effect gehad?*

Leman: «Dat is zo gezegd in de media. In een aantal gevallen is dat zo geweest. Sommige scholen wilden maar meedoen als ze ook een maximum aantal allochtonen, een plafond, konden instellen. Stel dat een school 5 procent allochtone leerlingen had. Bij een overeenkomst voor vijf jaar zeiden ze: we willen een minimum halen van 15 procent en het maximum stellen we op 25 procent. Toen bepaalde scholen hun minimum haalden zeiden ze: we zijn eigenlijk niet verplicht om meer te nemen. Ze maakten van hun minimum hun maximum. Dat is geen faire interpretatie van de non-diskriminatieverklaring. Nu wil ik dat ook niet veralgemenen, maar het zijn natuurlijk wel de pijnlijke gevallen die naar buiten komen. De vraag is echter of zelfs die scholen zonder de non-diskriminatieverklaring ooit wel 15 procent allochtonen opgenomen zouden hebben? Er is hoedanook een toename geweest.»

KLEINKIND

«Een ander probleem is dat het engagement van niet-universitaire hoger-onderwijsinstellingen enorm tekort schiet. Die zijn niet geïnteresseerd in de doorstromingsmoeilijkheden van migrantenkinderen. Dat is volgens mij een belangrijk probleem. Als men het heeft over democratisering van het onderwijs vergeet men vaak dat het ook niet evident is om arbeiderskinderen aan de unief te krijgen, laat staan dat ze daar hoge slaagkansen hebben. Opklimmen op de maatschappelijke ladder gebeurt meestal over twee generaties: de kinderen volgen een hogeschoolopleiding, de kleinkinderen studeren aan de universiteit. Vandaar dat het engagement van hogescholen in deze nodig is.»

«Je hebt dan nog een paar pijnlijke neveneffecten. Er is zo een algemene regel, wil dat nu zeggen dat elke concentratieschool slecht is? Neen, maar dan lijkt dat wel zo.»

Veto: *Islamitisch godsdienstonderwijs wordt bijna altijd gegeven door leerkrachten en imans die niet in België opgeleid werden en bijgevolg weinig voeling hebben met de Belgische levenswijze. Er wordt gezegd dat bijvoorbeeld Turken nogal fel geïndoktrineerd zouden worden in bepaalde denkrichtingen. De ons omringende landen zouden meer aandacht besteden aan de opleiding van islamitische godsdienstleraren.*

Leman: «Je richt best zo'n opleiding op in samenspraak met de religieuze overheid. Die is er lange tijd niet geweest. Maar zoals gezegd werkt de moslimeksektieve niet

“Volgens Elchardus zou ik wel een bejaard koppel mogen vervolgen dat een Turks gezin geen appartement verhuurt maar niet een partij die hele wijken vergiftigt”

goed. Er bestaat al één opleiding voor regenten islamitische godsdienst in Brussel. Er zijn zeven inschrijvingen, voor gans Vlaanderen. Mocht ik moslim zijn en in de exe-kutieve zitten, ik zou daar een enorme promotie voor voeren. Dat gebeurt niet. Bij de Turken met name zijn er nogal wat mensen die hun leerkrachten en imans liefst blijven importeren.»

Veto: *Recent stelde Freya Vanden Bossche (SP) voor om allochtone kinderen les te geven in hun moedertaal.*

Leman: «Ik verdedig die formule al jaren. Er zou in Vlaanderen een goede regeling moeten komen voor onderwijs, eigen taal en cultuur. Dat weet men nu al jaren. Men moet beginnen met investeren in moedertaalonderwijs, en op basis van die verworvenheden bouwt men de tweede taal, het Nederlands op. Die is nooit uitgewerkt geweest. Bij een aantal schooldirecties speelt nogal sterk 'Vlaams, Vlaams, Vlaams' en elk uurtje dat niet wordt besteed aan nederlandse les, is voor dat kinderkopke blijkbaar een enorm verlies. Men weet dat in het departement Onderwijs, maar men kiest voor de veilige dossiers.»

Margo Foubert

(foto archief)

aan het CGKR een bewijs dat ze racistisch zijn. Ik doe mijn job: ik heb een goed dossier voorgelegd, met goede advocaten. Nu vraag ik dat ieder zijn job doet. De rechter moet zich nu uitspreken. Als die zegt: het is geen racisme, dan weet ik het hé. En als er een veroordeling komt, dan moet het parlement haar verantwoordelijkheid opnemen en de partijfinanciering van het Blok afnemen.»

INFILTREREN

«Ik weet niet of het een puur legalistische overwinning zou zijn. Er zijn veel mensen die in eer en geweten denken dat wat het Vlaams Blok zegt niet racistisch is,

houden niet de pen vast van Mieke Vogels (Agalev, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen) en van Renaat Landuyt (SP, Vlaams minister van Werkgelegenheid en Toerisme). Ik ben nog nooit op het kabinet van Landuyt geweest en hij niet bij mij. Vogels heb ik één keer gedurende twintig minuten gezien. Bij Bert Anciaux (VU, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Stedelijk Beleid, Huisvesting en Brusselse Aangelegenheden) ben ik nog nooit geweest. Ik heb niets te maken met het beleid rond tewerkstelling, de inburgeringscontracten enzovoort. Dat zijn gemeenschapsmateries. Ik heb wel een mandaat gekregen om de kommissie van non-diskriminatie in het onderwijs voor te zitten. De

«Je hebt dan nog een paar pijnlijke neveneffecten. Er is zo een algemene regel, wil dat nu zeggen dat elke concentratieschool slecht is? Neen, maar dan lijkt dat wel zo.»

Rechtzetting

In Veto 26 kon u een artikel lezen met als titel 'Weldoener met honderdtwintig miljoen gevraagd'. In dit artikel zijn een aantal fouten geslopen. Om misverstanden te vermijden deze rechtzetting.

Niet enkel studenten wiens ouders weinig verdienen kunnen een aanvraag indienen voor een residentie. De kamers op residenties worden op voorhand verdeeld op basis van zogenaamde kontingenten. Deze kontingenten zijn getallen die aangeven hoeveel studenten uit speciale doelgroepen in welke residentie terecht kunnen. Zo zijn er kamers gereserveerd voor eerstejaarstudenten, gehandicapten, themahuizen, meisjes/jongens, buitenlanders. Op basis hiervan worden de aanvragen een eerste keer opgedeeld. Vervolgens worden kamers toegekend, zowel binnen specifieke kontingenten als daarbuiten, op basis van het inkomen van de ouders. Dit betekent dat studenten die komen uit een gezin met een laag inkomen voorrang krijgen. Andere studenten, dus ook studenten uit een hogere inkomensklasse, komen vervolgens aan bod. Zij hebben minder zekerheid of ze ook daadwerkelijk een kamer kunnen krijgen, maar de beslissing hierrond wordt ruim op tijd bekend gemaakt, zodat wie naast een residentiekamer grijpt nog steeds elders op zoek kan.

Om een conformiteitsattest te verkrijgen dient een bestaande kamer minstens negen vierkante meter groot te zijn. De vermelde norm van twaalf vierkante meter is de norm voor nieuw te bouwen kamers. De bestaande kamers die kleiner zijn, kunnen voorlopig verhuurd worden. Om voor een kamer een conformiteitsattest te verkrijgen, moet ze voldoen aan een aantal voorwaarden, waar de oppervlakte er één van is. Elke kamer moet minstens vijftien punten verdienen. Per criterium waar zij niet aan voldoet, worden strafpunten toegekend. Zo zal een kleine kamer in een huis zonder keuken het waarschijnlijk niet halen, maar een kleine kamer in een huis dat verder over een goede infrastructuur beschikt wel.

Het is niet de opzet van de Raad voor Studentenvoorzieningen (RvS) om kamers te verhuren aan kommersiële prijs. Er wordt evenwel wél nagedacht over het beheren van kamers die niet aan een gesubsidieerde prijs verhuurd worden — lees: aan kostprijs. Het is dus niet de bedoeling om deze kamers met winst te verhuren. De aanleiding voor deze denkpiste is de huidige schaarste op de kamermarkt. Bovendien wordt momenteel een gedifferentieerd beleid gevoerd in de gesubsidieerde RvS-residenties en in de niet-gesubsidieerde residenties die de bevoegdheid zijn

van het Algemeen Beheer. Dit kan bijvoorbeeld door een aantal residenties die momenteel eigendom zijn van de KU Leuven en uitgebaat worden door het Algemeen Beheer, ook door RvS te laten uitbaten. Dit zijn echter slechts denkpistes, concrete onderhandelingen hierrond zijn nog niet opgestart. De overdracht van de residentie Groenveld is dan ook in geen geval een beslissing.

Tot slot nog een verduidelijking bij de nood om op zoek te gaan naar financiering en de verhuring aan kostprijs. De reden hiervoor is dat vele van de bestaande residenties gebouwd zijn aan een rentevoet van minder dan één procent. Dergelijke leningen worden nu niet meer toegekend. Dit betekent dat, indien aan de gangbare rentevoet moet geleend worden, voor de afbetaling per kamer zeker de eerste jaren tot 6000 frank meer moet bijgepast worden. Dit is binnen de huidige financiële situatie niet mogelijk. Indien tot de bouw van een bijkomende residentie zou besloten worden, zou dit betekenen dat minstens een deel van de financiering buitenshuis dient gezocht te worden, wil de sociale doelstelling van de verhuring gewaarborgd blijven.

Sin Declercq

“Trouwen? Dat is een beerput leegdrinken”

Prins Leonce van het vorstendom Popo wil niet trouwen met prinses Lena van het koninkrijk Pipi en vlucht daarom weg met zijn goede vriend Valerio. Onderweg wordt hij verliefd op een meisje dat bij nader inzien die prinses Lena blijkt te zijn. Wat een toeval! Na het zware *Histoire d'A* waren De Roovers duidelijk aan iets lichters toe.

Naar goede Rooversgewoonte is *Leonce en Lena* opnieuw een sterk politiek geladen stuk en daar leggen ze dan ook graag de nadruk op. Het stuk van Georg Büchner (+ 1837) was een aanklacht tegen de versplintering van het Duitsland van de negentiende eeuw, een lappendeken van groot-hertogdommen en koninkrijkes, elk met een staatshoofd dat zich de zonnekoning waande en bijhorende paleizen bouwde op de kap van zijn verarmde onderdanen.

Gefundenes fressen voor De Roovers, die een van de vaandel-dragers van de huidige golf politiekgeïnspireerde gezelschappen zijn. Vreemd genoeg slagen ze er met hun versie van het blijspel *Leonce en Lena* niet in die politieke lading gestalte te geven. Ze leggen wel de link tussen de versplintering van het toenmalige Duitsland en het hedendaagse Europa, maar dat wordt enkel duidelijk in de persmap. Wat overblijft, is een blijspel met een soms hoog schooltooneelgehalte.

Büchner's taal in het stuk gaat van poëzie naar grollen en weer terug en daar weten De Roovers zich in hun vertolking geen blijf mee. Hun spel hinkt voortdurend op twee gedachten: het ene moment staat

Robbie Cleiren als Leonce hoogdravend de leegheid van zijn bestaan te betreuren, het volgende moment zie je Sara De Bosschere farsikaal een dialoog tussen twee agenten impersoneren. Soms staan de acteurs zelfs zo nadrukkelijk komisch te akteren dat je je afvraagt in welk tijdperk je terecht bent gekomen.

ZUSJE

Voor de Arlekino-rol van Valerio sprak de vaste Rooverskern goede vriend Adriaan Van den Hoof aan. Deze guitige spring-in 't-veld is daar natuurlijk uitermate geknipt voor, maar met zijn Grote Adriaan Van den Hoof-Show speelt hij de overige acteurs soms wel erg in de verdrinking.

Net als bij hun vorige voorstelling *Histoire d'A* is *Leonce en Lena* een stuk met veel muziek. Waar Peter Verhelst in *Histoire d'A*

vertrok van de partituur van Stravinsky, werd nu de omgekeerde weg bewandeld. Komponist Peter Vermeersch (bekend van de formaties X-Legged Sally en Flat Earth Society) werd aangezocht om muziek te schrijven voor de overgangen tussen de soms erg korte scènes.

Vermeersch schreef een boeiende soundtrack met soms erg vinnige nummers en een uitermate mooi openingsnummer. Tijdens dat eerste nummer wordt het alweer verbluffende scènebeeld van Stef Stessel op orde gezet en hebben de acteurs dus nog enig houvast. Tijdens de andere muzikale intermezzi gaat het echter minder vlot: de acteurs weten zich geen houding te geven en lummelen op een onhandige wijze op de scène rond. Of erger nog: in een poging drukte uit te beelden gaan ze kriskras door elkaar rennen. Wij waren er altijd van overtuigd dat dit soort scènes enkel eigen waren aan het schooltoneel van ons zusje.

En zo wordt de jongste voorstelling van De Roovers wel een erg luchtige bedoening. Amusant weliswaar, maar ook erg het ene

oor in, het andere uit. Hopelijk beschouwen ze dit zelf ook maar als een klein tussendoortje en pakken ze volgend seizoen opnieuw uit met een sterkere voorstelling dan dit. Van De Roovers verwachten we nu eenmaal een beetje meer dan van ons zusje.

Matthieu Van Steenkiste

De Roovers Spelen Leonce en Lena op 24, 25 en 26 april in de Vlamingenstraat 38, telkens om 20u30. Info & tickets: 016/20.81.33

ALKYONIS TOONT A VOID OF

Erg ijle indrukken

Tijdens de komende week toont Klapstuk *A void of* van Alkyonis, een dansgezelschap rond Anabel Schellekens en Kosmas Kosmopoulos. Schellekens is verantwoordelijk voor konsept en choreografie, Kosmopoulos stond in voor video en artistiek advies.

De samenwerking begon in 1996 tijdens hun opleiding aan P.A.R.T.S, waaruit in 1998 de oprichting van Alkyonis resulteerde als "broedplaats voor het onderzoek naar hedendaagse bewegingsvormen". *A void of* is hun elfde en op één na recentste projekt. Leen Lisens verzorgde het decor en Lode Vercampert werd aangesproken voor de muziek. Laura Lee Kappila, Julia Sugranyes en Schellekens dansen.

Het lichaam "als een persoonlijk landschap en tekstuur, gevormd door wonden die littekens werden," klinkt alvast erg geladen als dansant thema. Het getal vier dient als uitgangspunt voor de opbouw en de structuur. Dans, video, muziek (cello en piano) en ruimte vormen de vier bouwstenen. Naast de drie danseressen treedt de muzikale en video-omkadering op als vierde, afwezige persoon in de choreografie.

Bij het binnenkomen konfronteert de scène je vooral als kijker. Een videomontage wisselt beelden van een bonte mensenmassa af met zwart-wit close-ups van een lichaam. Deze beelden counteren de esthetiek van de scène, een esthetiek die letterlijk is uitgebalanceerd. Hangende balken zweven boven een witte vloer. Ze dwingen het lichaam tot een voortdurende berekening van de ruimte en bieden een aanzet tot een fragiele bewegingstaal, een uitdaging die maar ten dele wordt aangegaan.

ONZEKER

De beweging zelf is erg clean op de setting ingespeeld. Waar de setting die nog biedt, ontbeert de choreografie scherpe

kantjes die het zware thema aantoesen en in beweging zetten. Choreografische konstanten zoals het wegzwaaien van de armen verleiden in hun schoonheid maar vervallen in hun herhaling tot een wat ijle esthetika. Sugranyes valt op door een direkte, uitermate fysieke dans. Kappila's bewegingen zijn dubbelzinniger, maar blijken iets te ingetogen naast Sugranyes' directheid.

Anabel Schellekens was tijdens de week van de première geblesseerd en werd vervangen door Tamayo Okano. Als vervangster beperkte Okano's dans zich tot een onzekere, onbesliste rol. De afwezigheid van Schellekens leek ook merkbaar in de onzekerheid van de groepschoreografie. Bijgevolg werd de leegte opgevuld door een individuele dans van drie danseressen.

MULTIMEDIAAL

Tijdens het stuk bieden de videobeelden soms een verdubbeling van de danseres

op de scène en close-ups van een ingepakt iemand. Een veelheid aan mediale indrukken stellen de leegte zo in een misschien wel te mooie schaduw. De drang naar multimediale schoonheid blijkt erg groot, te groot om het konsept scherp te houden. Door zo'n esthetika overschaduw, blijft het lichaam zelf intact. Door elk van de vier bouwstenen worden soms mooie indrukken geponeerd, maar een reflectie ervan blijft achterwege.

Het lichaam als ijkpunt van eksistentie staat niet echt op het spel. Voor multimediale beweging was het thema misschien een te zware dobber. Gelukkig echter levert deze drang naar schoonheid ook heel wat beweging op die wel op het netvlies blijft hangen. Nu Schellekens weer zelf meedanst, mag bovendien worden verwacht dat haar choreografie aan scherpte heeft gewonnen.

Lars Kwakkenbos

A void of van Alkyonis is te zien in de Brandweerkazerne aan de Vaartkom op donderdag 26 en vrijdag 27 april om 20u30. Info & tickets: 016/20.81.33

Gekontroleerde gekte

Muzikant in Vlaanderen, het blijft een moeilijke beroepskeuze. Velen geven het na verloop van tijd dan ook op wegens een gebrek aan erkenning. Zo ook de Wizards Of Ooze die woensdag op hun afscheidstoernee neerstrijken in het Stuc om Leuven voorgoed dag en bedankt te zeggen.

Voorgoed? Neen, toch niet helemaal want spilfiguren Wim Tops en Peter Revalk doken na de aankondiging van de split opnieuw de homestudio in om te knutselen. Met de Wizards is het echter wel definitief gedaan.

Het begon nochtans mooi onder de naam Vibes Ahead Alliance in 1992. In het spoor van Jamiroquai, Guru, Gilles Peterson en US3 waagt het tweetal zich aan het jazz-dancegenre. Platenfirma Creastars pikt in op een demo en een en ander leidt tot de debuut-EP *The Bone*. Het nummer wordt een clubhit in de Benelux en Engeland en prijkt sindsdien op talloze compilaties van onder andere het befaamde Londense Acid Jazz-label.

Auteursrechtelijke redenen dwongen hen in het daaropvolgende jaar tot een naamsverandering. Tops en Revalk als de kern van de groep debuteerden met de plaat *The Dipster* als de Wizards of Ooze. Samen met de

naamsverandering werd echter ook de muziek wat breder. Naast de jazzy touch van vroeger sluipen op *The Dipster* ook invloeden van soul, fusion en psychedelica hun muziektaal binnen. De plaat levert twee radiohits op in 1994: *Trippin* en *Fuzzball* brengen hen op hun toernee overal in Europa.

Opvolger *Bambee* is een nog gevarieerdere plaat met vokale gastbijdragen van Zap Mama's Marie Daulne en Sabine Kabongo. De plaat wordt goed onthaald en de super-

latieven voor deze "Zappa op zijn Vlaams" zijn niet van de lucht. De bijhorende toernee brengt hen op een aantal zomerfestivals waarvan hun passage op de Jazz Bilzen Revival in 1998 wel de meest markante is.

Een zomer later volgt met de single *Big Red Balloon* de voorloper van het nieuwe album *Almost. Bikini*. Het zal hun meest poppy plaat worden: knappe songs, grappige solo's, melige teksten en een meer gekontroleerde gekte. Het is tevens het laatste goede nieuws dat van de band wordt vernomen.

verkoopsijfers van *Almost. Bikini* waren niet van die aard en toen ook hun Duitse platenfirma over de kop ging was het einde van de Wizards een feit.

Daarom echter niet getreurd want zoals reeds gezegd: de heren Tops en Revalk zitten al terug in de homestudio en de resultaten zijn naar verluidt opnieuw "weirde shit". En voor ze daarmee zullen uitpakken zijn ze nog eenmaal op toer met de Wizards Of Ooze. Woensdag brengt hun afscheidstoernee langs de Vlaamse clubs hen in het Stuc. Aan u om hen een gepast eerbetoon te gaan bewijzen. U was ongetwijfeld een fijn publiek.

Matthieu Van Steenkiste

De afscheidstoernee van de Wizards Of Ooze houdt op woensdag 25 april halt in de Stuczaal om 20.30 uur. Tickets € info: 016/20.81.33.

In december 2000 wordt het grote publiek immers kond gedaan van de nakende split van de band. Het was een bewuste beslissing te splitsen als hun derde cd hen niet in een comfortabele positie zou plaatsen. De

ALBATROS DRAAIT NOG STEEDS OP 78 TOEREN

The Legend Continues

Voor alle fuiven kan je bij de Albatros terecht.

GETUIGENISSEN

JoostH: "Ik ben nog nooit zo goed zat geweest als in den Albatros. Het hier is er echt aan te raden."

PaulJ: "De kussen die ik daar gezien heb zijn heter dan die in Salou. Zoveel prachtige vrouwen heb ik nergens anders gezien."

Goedelel: "Den Albatros is beter dan SEX."

TineP: "Ik heb in den Albatros mijn lief gevonden. Allé, al mijn lieven."

LouisT: "Eén van de vele prachtige zalen die Leuven rijk is. Allemaal dankzij mijn beleid."

DietersS: "Ik geef er regelmatig fuiven. Weet je waarom? Het is de beste manier om mijn pree van thuis aan te spekken. En de tolsté."

JohannesP: "Salich Kerstfest en een Kéluickich Albatros."

PeterH: "Er gaat niets boven de Albatros om je *as* eens goed te shaken."

SteveMillerB: "I'm gonna fly like an eagle."

GodfriedD: "Ik ga toch veel liever naar de cinema, hoor."

WalterC: "Ik ben nu 33 jaar en er is maar één plaats waar ik dat vergeet: Albatros."

LieveS: "Mij maakt het eigenlijk niet veel uit waar ik 's avonds eens kan ontspannen, maar om één of andere reden zit ik toch vaak in de Albatros."

Goddv: "En dan zijn er nog mensen die twijfelen aan het bestaan van God."

RobV: "Als ik de Albatros vroeger had ontdekt, dan zou ik hoegenaamd geen probleem gehad hebben met die 72 uur."

Enige gelijkenis of overeenkomst met bestaande of andere personen is natuurlijk volledig toevallig en zonder enige bijbedoeling. Zolang u ook maar naar de Albatros komt.

INFORMATIE EN RESERVATIES

LOKO, 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven

016/32.37.89 (elke werkdag 14-18u)

fax: 016/22.01.03 GSM: 0497/27.41.14

loko@loko.student.kuleuven.ac.be

Boek nu je postexamenfuif!
Er zijn nog maar enkele dagen vrij, dus wees er snel bij!

PRIJZEN

De laagste van Leuven!

Schoon volk in Sojo

In Jeugdhuis Sojo in Kessel-Lo zitten ze dit jaar niet stil. Nadat ze onlangs Millionaire — het vervolg van de Evil Superstars — over de vloer kregen, blijven ze muzikale gasten onthalen. En blijkbaar hebben ze daar weinig eksamens te verhapstukken want ze gaan met hun concerten door tot begin mei.

Op 28 april komen Cornflames en Waawe, twee groepjes uit Tsjechië. Twee dagen later alweer een Tsjechische band: Sabot, gevolgd door de niet-gelokaliseerde kombo's Impala en Dr. No.

Een weekje later is het dansnacht onder de welgemutste naam *Hit the decks: Turntablist Night*. Amai nie! De hele mondvol wil dus zeggen dat op 4 mei Jay-K, alweer een Tsjech — bloeiende scene daar, jongens? — en de Nederlandse Wax Wankers draaitafelsgewijs van jetje zullen geven bij wijze van opwarmer voor onze eigen Belgische Killa Tactics. Van Leuven en bekend uit Riot Squad.

Ook bedreigde diersoorten verdienen echter aandacht en daarom is het twee dagen later, de zesde mei voor de matematicus minder bedeedden, *Metal Grand Slam*. Er komen — hou u vast — vijf groepen die de laatst overgebleven arbeiders van de Forges de Clabecq kwa metalen lawaai serieus naar de kroon zullen steken. Te weten: Wicked Mystic uit Nederland, After All (dit is Belgisch), Non Divine — het zijn immers ook Nederlanders net als het daarop spelende Mac 11 — en het, de kroon op het werk zettende en Belgische, Shadowdance.

Voor elk wat wils dus, of wat had u verwacht. Meer informatie over kostprijzen en dies meer: 016/25.60.88 of jeugdhuissojo@hotmail.com

(mvs)

Op reis met de rector

De rector gaat volgende week naar zijn *copains* in Louvain-la-Neuve. Want op 2 mei hebben ze daar patroonsfeest. En omdat een rector nu eenmaal maar *un vrai recteur* kan zijn als hij ook studenten heeft om rector over te zijn, zou hij graag hebben dat de studenten met hem meegaan. Zijn collega van de UCL (Université Catholique de Louvain) is immers ook naar ons patroonsfeest (dat is die dag in februari dat jullie geen les hebben) gekomen. En hij heeft toen wel honderd studenten meegebracht! Allemaal met petjes en lintjes en daar was onze rector toch wel een beetje *jaloux* op.

En dus wil hij nu ook *au moins* honderd studenten meekrijgen naar Louvain-la-Neuve. Want hij is toch wel de rector van de grootste universiteit zeker? Hij weet ook wel dat jullie die middag eigenlijk in de les moeten zitten, maar daar heeft hij een heel slimme *solution* voor bedacht: hij heeft aan alle professoren verteld dat ze die middag géén les mogen geven zodat jullie allemaal meekunnen naar het glas en beton van onze francofone vriendjes.

Allemaal mee dus en dat kan met de bussen — waarom dat wantrouwen voor de treinverbinding Leuven-Louvain-la-Neuve? — die vanaf half drie vanop de Oude Markt zullen vertrekken. De rector betaalt *naturellement*, maak je geen zorgen. Omdat er een beperkt aantal plaatsen is — de rector wil zijn Waalse vriendjes natuurlijk niet volledig vernederen door àlle zeventwintigduizend studenten mee te brengen — moet je je wel vooraf inschrijven bij *madame* Katrijn Demin voor 27 april. Je vindt haar op de dienst Kommunikatie, op de Oude Markt 13. De eerste tien winnen een reis met André Oosterlinck naar Saint-Tropez.

(mvs)

“Het deed er niet toe of ik kon bewegen of niet”

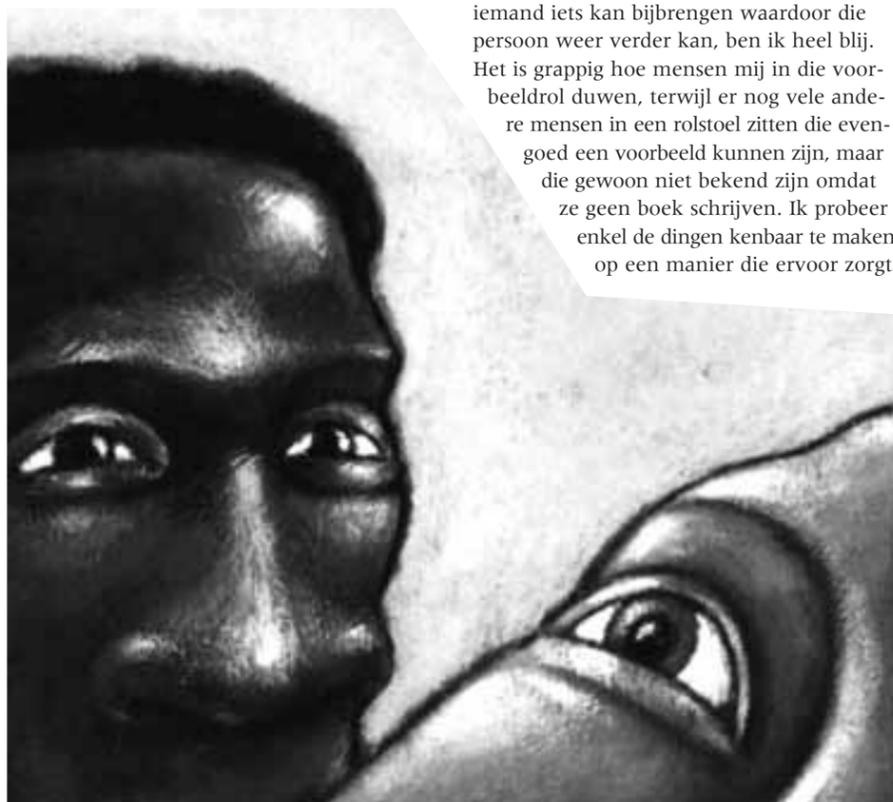
In 1993 raakte Paul 'Poff' Antipoff tijdens een vakantie in Niger besmet door een onbekend virus. In minder dan zesentwintig uur velde een opstijgende verlamming hem van kop tot teen. Tien dagen later ontwaakte Antipoff op de intensive care van een Brussels ziekenhuis. Hij kon niet bewegen, ademen of spreken.

Antipoff lag negen maanden op intensieve zorgen en verbleef daarna vijf maanden op een longafdeling, waar hij opnieuw leerde spreken. Tegen alle verwachtingen in leerde Antipoff ook opnieuw zelfstandig ademen tijdens zijn twee jaar durende revalidatie. Zijn ervaringen schreef hij enkele jaren geleden neer in het boek *Het neusgatenperspectief*. Afgelopen zondag stelde Antipoff in Leuven zijn tweede pennenvrucht voor: *Ca va Poff*.

Ca va Poff beschrijft Antipoff's gevecht om zijn zelfstandigheid terug te winnen. Na de revalidatieperiode woont Antipoff drie jaar in een tehuis in Antwerpen, waar hij een eigen studio heeft. Toch heeft hij niet het gevoel dat hij zijn eigen leven in handen kan nemen. Dat gevoel vindt hij wel terug wanneer hij in 2000 verhuist naar de hoogste toren van het Leuvense Sint Maartensdal. Antipoff verweeft in zijn nieuwe boek de herinneringen aan Afrika met de weg naar zelfstandigheid. Beiden komen samen wanneer hij in 1999 terugkeert naar Niger, waar hij ziek werd. Antipoff's verhaal begint echter bij zijn eerste kennismaking met Afrika. Amper tweeëntwintig jaar, bezoekt hij in 1987 zijn vriend Markito, die in Niger een atelier voor poliopatiënten leidt.

Het atelier grensde aan het ziekenhuis-terrein. Ik klopte aan bij de blauwe deur. 'Markito, hij is er!' hoorde ik iemand roepen. ... Waar was ik terechtgekomen? Al die mank lopende en kruipende mensen. Het kwam me voor als een opeenstapeling van ellende, een samenraapsel van misvormden. Ik vond het pijnlijk om mee te maken. Ik was nu eenmaal gewend aan een samenleving die me minder bruusk konfronteerde met haar ellende en waar het anders-zijn werd weggemoffeld.

«Voor mij is het belangrijk geweest om dat te schrijven. Als je hier binnenkomt en mij ziet liggen met dat zuurstofmasker, die apparatuur en die computer, kan ik mij voorstellen dat je je onwennig voelt. Na een tijdje valt die onwennigheid wel weg, maar ik vind het mooi van mijzelf om toe te geven dat ik toen hetzelfde voelde.»

Stilaan begon ik oog te krijgen voor de manier waarop de jongens van Markito's werkplaats zich wisten te redden. Ik probeerde hen ook te zien als persoonlijkheden, niet als gehandicapten, maar ik bleef het er moeilijk mee hebben. Ik vond het leven met een lichamelijke beperking het meest onaanvaardbare wat een mens kon overkomen.

«Uit hetgeen mij overkomen is in Afrika heb ik 'het laten leven' geleerd. Het leven nemen zoals het komt. Afrikanen geloven dat God alles bepaalt. Nu, voor mij is er geen God, maar ik vind het wel sterk hoe zij alles opvatten zoals het komt. Daar heb ik iets heel leerrijk uit geput. Toen ik in 1999 terugging, kwam iedereen rond mij zitten en met mij babbelen terwijl ik daar lag. Het deed er niet toe of ik kon bewegen of niet.»

NIGER 1999

«Ik wilde helemaal niet op zoek gaan naar de oorzaak van mijn ziekte. Het heeft geen naam, de dokters weten niet wat het is. Voor mij maakt dat ook niet zoveel uit, want als ik nu zou weten waar het vandaan komt of wat het is, verandert dat niks. Ik ging terug om de mensen daar opnieuw te zien en vooral ook om aan mezelf te bewijzen dat ik het kon.»

Voor ik het besepte, stond ik in de aankomsthal. Mensen troepten rondom me samen en gaapten me aan. ... Hun nieuwsgierigheid was vreselijk opdringerig. Ik probeerde er niet veel aandacht aan te schenken, maar het lukte me niet. Ik werd omringd door wel vijftig mensen die me bleven aanstaren.

«Afrikanen zijn veel direkter: je kan het vergelijken met kinderen hier. De nieuwsgierigheid is zo groot dat al de rest gewoon wegvault. Het gebeurt hier regelmatig dat een kleine op straat gewoon op mij komt toegelopen en voor mij blijft staan. In Afrika doet iedereen dat. Hier kijken de mensen over hun schouder, wanneer je het niet ziet.»

's Avonds hadden de jongens van het atelier een reünie georganiseerd met de andere gehandicapten van Dosso. Een na een arriveerden ze. ... Sadou, Alio en de anderen wilden een voorbeeld zijn voor andere gehandicapten en laten zien dat ook zij kunnen werken, trouwen en vooruitkomen in het leven. Hun strijd was niet anders dan de mijne.

«Ik heb zeker niet de pretentie om mijzelf als voorbeeld te stellen. Als ik één iemand iets kan bijbrengen waardoor die persoon weer verder kan, ben ik heel blij. Het is grappig hoe mensen mij in die voorbeeldrol duwen, terwijl er nog vele andere mensen in een rolstoel zitten die evengoed een voorbeeld kunnen zijn, maar die gewoon niet bekend zijn omdat ze geen boek schrijven. Ik probeer enkel de dingen kenbaar te maken op een manier die ervoor zorgt

dat anderen er iets aan hebben. Als ik bijvoorbeeld lezingen ga geven in scholen, vertel ik heel kort mijn verhaal en laat ik de leerlingen vragen stellen waar ik dan zo eerlijk mogelijk op probeer te antwoorden.»

Met een dubbel gevoel nam ik afscheid van Markito: dat van de overwinning op mijn eigen mogelijkheden en dat van de hunkering naar huis, naar een knus gevoel en een goed georganiseerd leven. Ik mocht trots zijn dat ik dit had gedaan. Als ik had geweten hoe zwaar het zou worden, was ik misschien nooit vertrokken en had ik nooit geweten of ik het aankon.

«Afrika is voor mij iets heel mooi, met heel mooie herinneringen. Zeker niet een land waar ik naar terugkijken met de idee van 'oh shit, ik had er nooit naartoe mogen gaan'. Ook al is mij dit overkomen. Ze hebben immers nooit kunnen bewijzen dat ik mijn ziekte in Afrika heb opgelopen. Ze zeggen dat het wel van daar zal komen, maar misschien zat het al in mijn bloed en heb ik

het virus ergens anders opgedaan. Dus ik heb helemaal geen spijt. Ik denk ook wel dat ik nog terugga, ik weet alleen nog niet wanneer.»

ANTWERPEN 1996

De studio's van het trainingshuis lagen zowel aan de zijkant, de straatkant als de achterkant en waren voorzien van een groot schuifraam en een kleinere raam. Desondanks waren het donkere ruimten. Er was een gemeenschappelijk waslokaal met twee machines en een droogkast. 'Er hangt een lijst. Als je me zegt wanneer je de was de wil doen, dan vul ik het voor je in,' vertelde de koördinator. 'De praktische trainer zal je de werking van de wasmachines uitleggen. Hoe je de was moet sorteren. De temperaturen.' Denk je dat ik niet weet hoe ik de was moet doen! fluisterde mijn innerlijke ik.

«Ik ben achtentwintig jaar een valide geweest en plots zit je in een rolstoel en kom je in een heel systeem van verzorging terecht. Je vraagt je af waar je leven naartoe is. Je komt in zo'n tehuis terecht met allemaal mensen met een handicap en je denkt: 'okee, nu kom ik mensen tegen die ook zullen vechten'. En dan blijkt dat niet zo evident omdat die mensen van jongsaf ingeprent is: 'je bent gehandicapt, je bent anders, je bent afhankelijk.'»

«Als ik andersvaliden tegenkom die wel vechten, zijn dat meestal mensen die door hun ouders werden opgevoed als een normaal kind. Mensen die naar een gewone school zijn geweest. Ik ben er een grote voorstander van om het bijzonder onderwijs te vervangen door geïntegreerd onderwijs.

Zo maak je de andere kinderen ook van jongsaf aan gewoon dat er iemand in de klas zit die blind of doof is of in een rolstoel zit.»

LEUVEN 2000

Op de dag dat ik het huurkontraat met het sociaal huisvestingsburo ondertekende en de sleutel ontving, kon ik eindelijk — na al die tijd — opnieuw mijn eigen leven leiden. Vanuit mijn appartement — zeven hoog — had ik een zicht over Leuven. Bart kwam achter me staan, samen keken we naar buiten.

«In Leuven loopt het Focusproject: in twee torens in Sint Maartensdal zijn er in totaal dertien aangepaste appartementen en wordt er dag en nacht assistentie voorzien. De assistenten mogen hier enkel binnenkomen als ik daarom vraag en voeren uit wat ik hen opdraag. Als jullie iets willen drinken dan roep ik de assistent op. Zij zijn de pure vervanging van handen en benen. Ik wil de praktische organisatie van mijn leven zo

veel mogelijk gescheiden houden van mijn relatie. Als die twee helemaal in elkaar vloeien, dan kom je terug tot een situatie van liefdadigheid. Marjolijn, mijn partner, moet er niet zijn voor mij. Ik heb haar helemaal niet nodig om met mijn handicap te overleven.»

«In het tehuis in Antwerpen woonden enkel mensen met een handicap, terwijl het hier in Leuven gaat om vijf procent van alle bewoners. Dat is om de integratie te bevorderen en de gettovorming tegen te gaan. Ik wil ageren tegen het feit dat mensen met een handicap als een aparte groep gezien worden. Het feit dat er iemand met een handicap onder mij woont, betekent niet dat dat automatisch mijn vriend is. Ik ben gewoon een individu. Of ik nu gehandicapt ben of niet, ik kies mijn vrienden om wie ze zijn en niet om wat ze zijn.»

Binnenin schudde ik de hand van mijn innerlijke ik. We hebben het gehaald, schreeuwden we samen. Innerlijk en uiterlijk ik spraken eindelijk met één stem. We lachten en huilden. Zonder dat iemand het ooit merkte. De eenzame kapitein kon zich, na 79 maanden dobberen over uitzichtloze zeeën, opnieuw op het land vestigen.

«Op dit ogenblik heb ik net mijn tweede boek af. Verder ben ik bezig met een teatervoorstelling rond multimedia met onder andere Gène Bervoets en Peter Verhelst. Omdat je als gehandicapte ook moeilijk kan reizen, hebben we met een aantal vrienden ook de idee opgevat om een mobilhome te maken die aangepast is aan twee rolstoelgebruikers en twee assistenten. Om dat project, het Mobirool-project, in goede banen te leiden hebben we de vzw MOK opgericht. We willen het volledige budget — tweeënhalve tot drie miljoen — bij elkaar krijgen door sponsoring. De prijs van de verhuur zal enkel de lopende kosten dekken.»

Vandaag weet ik dat ik niet altijd sterk zal kunnen zijn en dat ik het verlies niet zal kunnen overwinnen. Ik ben maar een mens, en dat is maar goed ook.

«Het doet er eigenlijk niet toe of ik nu in die rolstoel zit of niet. Het verlies zit hem in de afhankelijkheid: ik ben zodanig verlamd dat ik alles wat ik wil doen, moet vragen. Als ik wil koken, moet ik iemand inhuren die voor mij kookt. Als iets wil drinken, als het jeukt, als ik iets wil opzoeken, moet ik assistentie bellen. Dat is het moeilijkst om te aanvaarden.»

Loes Geuens

Ca va Poff, door Paul Antipoff, uitgeverij EPO, 280 p., 698 frank.